

DEZBATERI PARLAMENTARE

Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XIX-a

SESIUNEA a V-a ORDINARĂ – NOIEMBRIE 2012

Ședința din ziua de 9 noiembrie 2012

(STENOGRAMA)

SUMAR

1. Declararea ședinței ca fiind deliberativă.
2. Dezbateri asupra ordinii de zi și aprobarea ei.
3. Dezbaterile și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.1322 din 14 iunie 2012 pentru modificarea și completarea Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public (*art.2, 4, 9 ș.a.*).
4. Dezbaterile și adoptarea proiectului de Hotărâre nr.2538 din 31 octombrie 2012 privind numirea unui membru în Consiliul de administrație al Fondului de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar.
5. Dezbaterile, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.2478 din 26 octombrie 2012 privind importul unui autovehicul.
6. Dezbaterile și adoptarea proiectului de Hotărâre nr.2566 din 2 noiembrie 2012 privind prelungirea termenului de activitate a Comisiei de anchetă pentru gestiunea fondului forestier, a zonelor de protecție a apelor râurilor și ale bazinelor acvatice, a parcurilor.
7. Dezbaterile și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.1496 din 29 iunie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea privind administrația publică locală – art.13; Legea pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind constituirea și funcționarea consiliilor locale și raionale – Titlul I*).
8. Dezbaterile și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.2373 din 18 octombrie 2012 pentru modificarea și completarea Codului civil nr.1107 din 6 iunie 2002 (*art.212*).
9. Dezbaterile și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.1944 din 5 septembrie 2012 pentru modificarea și completarea Legii cadastrului bunurilor imobile nr.1543-XIII din 25 februarie 1998.
10. Dezbaterile în primă lectură a proiectului de Lege nr.1699 din 17 iulie 2012 pentru modificarea și completarea Legii nr.1308-XIII din 25 iulie 1997 privind prețul normativ și modul de vânzare – cumpărare a pământului. Respingerea proiectului de Lege nr.1699 din cauza numărului insuficient de voturi.
11. Dezbaterile și adoptarea proiectului de Hotărâre nr.2573 din 5 noiembrie 2012 pentru constituirea Comisiei speciale de control al declarațiilor cu privire la

venituri și proprietate a președintelui și membrilor Comisiei Naționale de Integritate.

12. Dezbateră și adoptarea proiectului de Hotărîre nr.2608 din 7 noiembrie 2012 privind încetarea mandatului de membru al Comisiei Naționale de Integritate.

Ședința începe la ora 10.03.

Lucrările sînt prezidate de domnul Marian Lupu, Președintele Parlamentului, asistat de doamna Liliana Palihovici, vicepreședinte al Parlamentului.

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi,

Bună dimineața. Rog să vă ocupați locurile dumneavoastră, pentru a începe ședința plenului Parlamentului.

Secretariatul,

Rog să anunțați prezența în sală.

Domnul Maxim Ganaciuc – șeful Direcției generale documentare parlamentară:

Doamnelor și domnilor deputați,

Bună dimineața.

Vă anunț că la lucrările ședinței de astăzi a plenului Parlamentului, din totalul celor 101 de deputați, și-au înregistrat prezența 92 de deputați. Nu s-au înregistrat deputații: Candu Andrian, Corman Igor, Ghimpu Mihai, Plahotniuc Vladimir – în delegație, Domenti Oxana, Vieru Boris – din motive de sănătate, Bodrug Oleg, Fusu Corina, Godea Mihai – la cerere.

Domnul Marian Lupu:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi,

Ședința este deliberativă. Rog să onorăm Drapelul Țării. *(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.)*

Astăzi este ziua de vineri, stimați colegi, ordinea de zi a fost aprobată, nu se modifică ordinea de zi, dacă doar aveți careva subiecte care vizează aspectele procedurale.

Primul a fost.

Microfonul nr.2.

Domnul Oleg Reidman – Frațiunea PCRM:

Несколько слов по процедуре.

Господа депутаты,

Вчерашний инцидент в Парламенте явился следствием грубого нарушения Регламента и процедуры. Мы находились с вами в состоянии компартимент заседания, называемого „Întrebări”, которое не предполагает ответов от людей, к которым вопросы не адресуются. Тем более не предполагает, что эти ответы будут выражены в виде персонализированных и оскорбительных нападок.

Мое обращение к Президиуму о закрытии четвертого микрофона в связи с нарушением Регламента осталось без последствий, что спровоцировало и поощрило представителей мажоритаре на агрессивную защиту возможности продолжить нерегламентированное выступление 4-го микрофона. Я прошу Президиум обратить внимание на то, чтобы требования Регламента и процедуры применялись не избирательно, а единообразно.

Одновременно я прошу средства массовой информации и все те головы, на которые несло с телевизионных экранов, не искать тайных причин и мотивов состоявшегося вчера инцидента: он явился следствием нарушения процедуры, поощряемой из Президиума.

Спасибо.

Domnul Marian Lupu:

Eu am să comentez puțin mai târziu acest lucru.

Microfonul nr.3

Doamna Inna Șupac – Frațiunea PCRM:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Astăzi, data de 9 noiembrie, este Ziua internațională împotriva fascismului, rasismului și antisemitismului. Cu acest prilej, Frațiunea Partidului Comuniștilor aduce mulțumiri tuturor celor... cetățenilor de rând, cât și reprezentanților societății civile, care, zi de zi, luptă împotriva apariției neonazismului în Republica Moldova, împotriva reabilitării mareșalului Antonescu, împotriva introducerii Istoriei Românilor în școli, împotriva închiderii școlilor, împotriva înregistrării partidelor și a organizațiilor obștești antistatale, încât și împotriva interzicerii simbolurilor secerii și ciocanului.

Este evident pentru noi toți că lupta noastră comună împotriva neonazismului și antisemitismului va aduce în fața legii toate persoanele vinovate. Așa cum s-a întâmplat la tribunalul de la Nurnberg.

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.5.

Domnul Gheorghe Mocanu – Frațiunea PLDM:

Stimați colegi,

Începînd cu acest weekend, sărbătorim săptămîna tineretului în Republica Moldova. Și îmi permiteți, cu această ocazie, din partea Frațiunii Partidului Liberal Democrat, să aducem mesaj de felicitare pentru acei care sînt acea sursă de energie și izvor de creativitate și de acțiuni într-o societate.

Or, începînd cu 2009, tinerii au dovedit că sînt o putere în Moldova și au dobîndit libertățile și drepturile lor fundamentale, mă refer la dreptul la exprimare, la dreptul la libertatea întrunirilor, la libertatea de asociere. Și cred că misiunea noastră, ca și legiuitori, este de a oferi acea oportunitate, acel cadru necesar pentru dezvoltarea armonioasă a tineretului din Moldova.

Vreau să-i felicităm și o recomandare pentru săptămîna viitoare: atunci cînd mergem în teritoriu la audiență cu cetățenii, poate, în această săptămîna a tineretului, luna, să mergem în instituțiile de învățămînt, în licee, în colegii și să ascultăm și problemele acestei categorii.

Vă mulțumesc mult. Și la mulți ani pentru toți tinerii din Moldova!
(Aplauze.)

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.2.

Domnul Anatolie Zagorodnîi – Frațiunea PCRM:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Frațiunea PCRM nu odată a solicitat audierea Procurorului General privind mai multe chestiuni, dar a fost ignorată și nu a fost auzită de către majoritatea parlamentară.

Totodată, Frațiunea a propus de mai multe ori ca domnul prim-vicepreședinte al Parlamentului Plahotniuc, în legătură cu scandalurile internaționale care îl vizează pe dumnealui, să-și dea demis. Fapt care nu a fost, de fapt, auzit și ignorat totalmente atît de conducerea Parlamentului, cît și de domnul Plahotniuc personal.

În acest sens, Frațiunea PCRM anunță despre faptul că inițiem procedura de demitere a domnului prim-vicepreședinte al Parlamentului Vladimir Plahotniuc și vine cu inițiativa legislativă a unui proiect de Hotărîre cu privire la revocarea domnului Vladimir Plahotniuc din funcția de prim-vicepreședinte al Parlamentului.

Noi vom înregistra această inițiativă și vom solicita s-o propuneți în ordinea de zi.

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Am înregistrat.

Doar de procedură.

Microfonul nr.4.

Domnul Vladimir Hotineanu – Frațiunea PLDM:

Doamnelor și domnilor deputați,

Mîine este Ziua internațională a oamenilor nevăzători. Noi, ieri, am luat o decizie și am aprobat bugetul asistenței sociale, dar, pînă la urmă, apar voci care instigă între acești oameni, care sînt sortiți de soartă ca să nu vadă lumina zilei, că nu vor avea acele indemnizații pe care și le doreau. Și vreau să aduc la cunoștință tuturor nevăzătorilor că ceea ce a promis Alianța pentru Integrare Europeană, mărirea indemnizației pînă la 500 de lei pentru îngrijitor, pentru însoțitor, este realizată și că 150 de lei pentru medicamente pentru îngrijirea ochilor, iarăși, sînt prevăzute în Fondul asigurărilor obligatorii în medicină.

Și vreau să mai spun pentru toți cetățenii Republicii Moldova că mereu se invocă în presa de opoziție și mereu se invocă de partidele extraparlamentare de opoziție că Alianța pentru Integrare Europeană, în acești ani, a dus la micșorarea nivelului de... și, în special, de susținere socială.

Vreau să aduc la cunoștință doar un lucru: în acești ani s-a mărit bugetul asigurărilor sociale de la 8 miliarde la 10 miliarde, iar asigurările în medicină ...

Domnul Marian Lupu:

Stimate coleg ...

Domnul Vladimir Hotineanu:

...de la 3 miliarde la 4 miliarde.

Vă mulțumesc mult.

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi,

Pentru informații utile, importante, noi avem Regulamentul, este, la sfîrșitul ședinței vă înscrieți pentru declarații. Rog să atrageți atenție la acest lucru.

Microfonul nr.5.

Domnul Vladimir Saharneau – Frațiunea PL:

Deja dacă mă înscriu în aceeași canava, care s-a discutat pînă acum, nu aveam de gînd să ies la microfon, dar am văzut minciuna cu care proferează aici comuniștii. Astăzi este 9 noiembrie, dragii mei, este Ziua căderii zidului de la Berlin, Ziua căderii comunismului, care a însemnat.

Comunismul a adus pe acest pămînt doar moartea a milioane de oameni. Noi nu putem ieși din acel rău care a fost plantat aici de comuniști. Și eu cred că vom trăi ziua cînd Parlamentul Republicii Moldova va analiza toate crimele făcute de comuniști și noi vom spune lumii întregi care au fost consecințele adevărate ale acestui regim și de la 2001 pînă la 2008, 2009.

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Bine. Aici am terminat. S-a făcut referință la 9 noiembrie, de la microfonul nr.3, s-a făcut referință la 9 noiembrie de la microfonul nr.5. Am terminat.

Avem o agendă și trebuie să ne concentrăm pe implementarea acestei agende.

Acum, referitor la cele spuse. Vreau să atrag atenția tuturor colegilor că, indiferent care este etapa ședinței plenului Parlamentului, că e vorba de examinarea proiectelor de lege, că e vorba de luări de cuvânt, că e vorba de declarații, că e vorba de Ora întrebărilor, Regulamentul Parlamentului foarte clar prevede că la orice intervenție sub formă de afirmație sau sub formă de întrebare, care vizează un deputat, o fracțiune, un partid parlamentar, deputații sînt în drept să vină cu o replică, dacă se simt vizați. Pe care motiv eu m-aș adresa cu o solicitare pentru toți dumneavoastră: dacă nu doriți replici din partea colegilor, potrivit Regulamentului, fiți, vă rog, corecți în expresii, vizați subiectul, atacați subiectul, dar nu atacați persoana sau formațiunea. Aceasta este regula de aur.

Cu referință la ceea ce a spus domnul Zagorodnîi. Nu bateți la ușa deschisă. Săptămîna viitoare... ieri, în cadrul Orei întrebărilor, au fost invitați reprezentanții mai multor instituții, care vor veni cu informații, fiindcă e de interes public să se vină cu informație, ca să dezmintă toate aceste minciuni cu care se vehiculează. Tot.

Proiectul de Lege nr.1322 pentru modificarea și completarea Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

Domnule ministru Efrim,

Vă rog.

Nu se fac replici la replici. (*Rumoare în sală.*) Tot.

Domnul Oleg Efrim – *ministrul justiției:*

Stimate domnule Președinte,

Onorat Parlament,

Propun atenției dumneavoastră proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Această inițiativă legislativă vine întru executarea prevederilor Planului de acțiuni al Guvernului pentru perioada 2012 – 2015.

Obiectivul de bază al proiectului se referă la îmbunătățirea mai multor aspecte aferente carierei funcționarilor publici, prevăzute de Legea din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. În același timp, vreau să menționez că această inițiativă nu conține amendamente de natură conceptuală, care ar conduce la schimbări de esență ale statutului funcționarului public.

Modificările și completările, care se propun a fi operate, au drept scop principal ajustarea, precizarea și clarificarea dispozițiilor mai multor articole din actul legislativ prenotat. La baza elaborării a stat analiza modului de implementare a Legii nr.158 din 2008, după trei ani de la adoptare, precum și sugestiile expuse de către autoritățile și instituțiile publice.

De asemenea, proiectul de lege vine să înlătore unele lacune legislative semnalate de Raportul Sigma „Evaluarea cadrului legal cu privire la serviciul public și implementarea acestuia din momentul intrării în vigoare a Legii nr.158 din 2008 și a practicilor de gestionare a resurselor umane în administrația publică a Republicii Moldova”, elaborat în noiembrie anul 2011.

În contextul Legii nr.98 din 2012 privind administrația publică centrală de specialitate și al punctului 214 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2012 – 2015, prin modificările propuse, se instituie și poziția de ”secretar de stat al ministerului”, ca funcție publică de conducere de nivel superior, precum și se completează cerințele față de titularul poziției în cauză.

În fond, proiectul a fost coordonat în mod regulamentar prevăzut de actele legislative în vigoare. Acestea fiind spuse, eu vă mulțumesc pentru atenție. Și rog sprijinul dumneavoastră pentru acest proiect.

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Întrebări?

Microfonul nr.4.

Domnul Iurie Bolboceanu – Frațiunea PDM:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule ministru,

Proiectul de lege vine să ajusteze și să concretizeze Legea nr.158 din 2008, așa cum ați menționat și dumneavoastră. La articolul 33 alineatele (2) și (4) sînt concretizate, alineatul (3) prevede modul de conferire a gradului de calificare și, totodată, alineatul (4) începe cu o derogare: prin derogare de la dispoziții, alineatul (3) prevede procedura cînd funcționarul public poate depăși un grad de calificare.

Mie mi se pare că, pentru lectura a doua ar trebui să găsim o formulă mai clară și mai precisă, pentru a elimina aceste derogări dintr-o lege pe care noi o promovăm, astăzi, în Parlament.

Domnul Oleg Efrim:

Vă mulțumesc, domnule deputat ...

Domnul Iurie Bolboceanu:

Pentru că același articol, un alineat spune una, alt alineat spune că prin derogare de la alineatul de mai sus.

Domnul Oleg Efrim:

Vă mulțumesc pentru sugestie.

Dacă îmi permiteți, am să explic că în tehnica legislativă există astfel de procedeu, or alineatul (3), pe care l-ați menționat dumneavoastră, stabilește regula, iar alineatul (4) stabilește o excepție de la această regulă și, din acest considerent, se utilizează sintagma „prin derogare.” Pentru că, din moment ce se admite excepția, respectiv, ea trebuie să deroge de la regulă. Și, din acest considerent, s-a utilizat această sintagmă și nu văd vreo inadvertență în acest caz.

Domnul Marian Lupu:

Alte întrebări?

Microfonul nr.3.

Doamna Inna Șupac:

Mulțumesc.

Foarte pe scurt, domnule Lupu. Eu, totuși, vreau să fac o replică, fiindcă noi am fost vizați.

Domnul Marian Lupu:

Colegă,

Eu vă rog să mă ascultați.

Doamna Inna Șupac:

Domnule Lupu,

Noi am ascultat cu mare atenție...

Domnul Marian Lupu:

Deconectați, vă rog, microfonul nr.3.

Atunci când ați pronunțat cu referință la o parte dintre colegii de aici, din sală, i-ați făcut neonaziști, tot ce doriți pe lumea aceasta, și acum vreți replică la replică? Eu vă rog frumos să ne ghidăm cu strictețe de Regulamentul Parlamentului.

Alte întrebări la subiect?

Dacă nu sînt.

Domnule ministru,

Vă mulțumesc.

Rog comisia.

Domnul Eduard Mușuc – Frațiunea PCRM:

Stimați colegi,

Raportul comisiei a fost repartizat tuturor deputaților. Doar pe scurt. Sînt diferite poziții la diferite comisii, la fel avem și avizul Direcției generale juridice a Parlamentului. Comisia a examinat toate avizele respective, a examinat inclusiv propunerile care au parvenit din partea Direcției generale juridice a Parlamentului și propune spre aprobare în primă lectură, ca să fie aprobat în primă lectură acest proiect de lege. Dar, totuși, să lucrăm cu toate detaliile, deoarece sînt diferite propuneri, diferite poziții de excludere, de includere, de modificare, totuși să lucrăm minuțios asupra sintezei, asupra propunerilor care vor parveni. Sîntem de părerea că nu trebuie să ne grăbim să-l aprobăm în a doua lectură, să mai solicităm poziția asociațiilor din domeniul asociativ, a structurilor asociative din domeniul administrației publice locale în așa mod ca, după aprobarea acestui proiect de lege, să nu fie întrebări, să nu fie situații conflictuale. Dar, în fond, comisia consideră că, în primă lectură, acest proiect de lege poate fi susținut.

Domnul Marian Lupu:

Da. Mulțumesc, domnule președinte al comisiei.

Raportul comisiei este pozitiv pentru primă lectură, cu condiția de a munci asupra lecturii a doua. Întrebări nu vād.

Stimați colegi,

În aceste condiții, voi supune votului aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.1322. Cine este pentru rog să voteze. Majoritatea.

Vă mulțumesc.

Proiectul nr.1322 este aprobat în primă lectură.

Proiectul de Lege pentru modificarea... Nu, stați așa, că avem noi câteva hotărâri. Da, deci proiectul de Hotărâre nr.2538 privind numirea unui membru... Nu, privind numirea membrilor în Consiliu de administrație al Fondului de Garantare. De ce am menționat a membrilor? Fiindcă, stimați colegi, vreau să vă aduc aminte că...

Domnule președinte al comisiei domnule Popa,

Vă rog, la tribună.

Este vorba de proiectul nr.2538. Readuc aminte că noi am avut propuneri care vizează și reprezentantul din partea ministerului de profil, cât și, anterior, am avut și propuneri care au venit din partea Asociației Băncilor, dacă nu greșesc.

Domnul Victor Popa – Frațiunea PL:

Exact.

Domnul Marian Lupu:

Și atunci ideea este ca în proiectul nr.2538 să înglobăm ambele decizii, fiindcă ține de același subiect.

Domnul Victor Popa:

Da.

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Onorată asistență,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat demersul Ministerului Economiei, cât și materialele aferente privind numirea în calitate de membru în Consiliul de administrație a Fondului de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar.

Proiectul... Demersul a fost examinat în Comisia economie, buget și finanțe și a obținut un aviz pozitiv, același lucru l-a stabilit și Comisia juridică, numiri și imunități.

În contextul celor expuse, Comisia juridică, numiri și imunități a decis să propună Parlamentului spre examinare și adoptare proiectul de Hotărâre privind numirea în calitate de membru în Consiliul de administrație a Fondului de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar pe domnul Alexandru Stratan.

Comisia juridică, numiri și imunități, în repetate rânduri, vreau să vă spun, a examinat și demersul Asociației Băncilor din Moldova privind înaintarea candidaturii domnului Mihail Ogorodnicov pentru a fi promovat la funcția de membru al Consiliului de administrație al Fondului de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar și expune următoarele.

La ședința Comisiei economie, buget și finanțe, domnul Ogorodnicov a obținut vot favorabil. La ședința Comisiei juridice, numiri și imunități domnul Mihail Ogorodnicov nu a acumulat numărul necesar de voturi, pentru a fi propus în calitate de membru al acestui Consiliu, această problemă rămânând la discreția Parlamentului.

Astfel, noi avem două rapoarte. Trebuie să votăm separat: domnul Alexandru Stratan și domnul Ogorodnicov.

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Da.

Stimate domnule președinte,

Dați, vă rog, încă o dată numele.

Domnul Victor Popa:

Alexandru Stratan.

Domnul Marian Lupu:

Alexandru Stratan. Ministerul...

Domnul Victor Popa:

Din partea Ministerului Economiei, în calitate de membru al Consiliului de administrație a Fondului de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar. Și...

Domnul Marian Lupu:

Și a doua?

Domnul Victor Popa:

Și a doua, deci din partea Asociației băncilor – domnul Mihail Ogorodnicov.

Domnul Marian Lupu:

Domnule președinte,

Este o rigoare obligatorie a Legii ca să-i votăm separat sau îi votăm prin proiectul de Hotărâre?

Domnul Victor Popa:

Separat, domnule Președinte, pentru că Mihail Ogorodnicov nu a întrunit numărul necesar de voturi în ședința Comisiei juridice, numiri și imunități și aceasta rămâne la discreția Parlamentului.

Domnul Marian Lupu:

Atunci eu propun următorul lucru. O să votăm candidatura domnului Ogorodnicov. Și, respective, după aceasta votul pe întreg pachet, fiindcă avem situația domnului Stratan diferită...

Domnul Victor Popa:

OK.

Domnul Marian Lupu:

...fiind acceptată de comisie.

Întrebări la acest subiect? Nu sînt.

Domnule președinte,

Mulțumesc.

Stimați colegi,

În această ordine de idei, precum am zis, supun votului dumneavoastră aprobarea candidaturii domnului Mihail Ogorodnicov în funcția de membru al Consiliului de administrație a Fondului de Garantare în Sistemului Bancar, reprezentînd Asociația Băncilor sau fiind înaintat de Asociația Băncilor.

Cine este pentru această decizie rog să voteze. Majoritatea.

Vă mulțumesc.

Cu majoritatea de voturi, domnul Mihail Ogorodnicov a fost votat.

Acum. Supun votului dumneavoastră adoptarea per ansamblu a proiectului nr.2538. Și, pe această cale, aprobarea în calitate de membri ai acestui Consiliu a domnilor Alexandru Stratan și Mihail Ogorodnicov.

Cine este pentru rog să voteze. Majoritatea. Proiectul de Hotărîre nr.2538 a fost adoptat.

Proiectul de Lege nr.2478 privind importul unui autovehicul. Inițiativa unui grup de deputați. Prezintă domnul deputat Ghilețchi.

Domnul Valeriu Ghilețchi – Frațiunea PLDM:

Onorate Președinte,

Stimați deputați,

Proiectul de Lege nr.2478 pe care îl aveți în față, se referă la donația unei ambulante spitalului raional Fălești de către Organizația elvețiană de caritate "Interventi humanitari Valposchiavo".

Deci se propune introducerea în Republica Moldova, cu titlu gratuit, a unui vehicul cu destinație specială model "Volkswagen Transporter T4" cu scutirea de plată a dreptului de import fără dreptul de înstrăinare.

Deși acest autovehicul este din 1996, donatorii ne-au asigurat că este într-o stare bună și, de asemenea, au procurat un echipament și utilaj nou în valoare de 10 mii de euro pentru ca aceasta să fie dotată conform cerințelor.

Prin urmare, acest proiect de Lege va contribui la eficientizarea activității Spitalului Raional Fălești, fapt care, în consecință va îmbunătăți calitatea îngrijirii medicale de urgență, acordate cetățenilor din regiune.

Rog să susțineți acest proiect de Lege.

Domnul Marian Lupu:

Întrebări? Nu sînt.

Mulțumesc, stimate coleg.

Rog comisia.

Domnul Veaceslav Ioniță – Frațiunea PLDM:

Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege nr.2478 privind importul unei ambulanțe pentru Spitalul Raional Fălești.

Comisia a examinat proiectul menționat și propune plenului Parlamentului ca acest proiect să fie aprobat în primă lectură și adoptat în a doua lectură, ținând cont de avizele Direcției generale juridice. Și, de fapt, Direcția generală juridică deja s-a expus.

Domnul Marian Lupu:

Întrebări? Nu sînt.

Mulțumesc.

Deci, stimați colegi.

Supun votului dumneavoastră aprobarea în primă lectură a proiectului nr.2478. Cine este pentru rog să voteze. Majoritatea.

Mulțumesc.

Comisia a propus și lectura a doua.

În aceste condiții, supun votului dumneavoastră adoptarea în a doua lectură a proiectului nr.2478. Cine este pentru rog să voteze.

Rog să fie anunțate rezultatele, stimați colegi numărători. *(Rumoare în sală.)*

Da, vă rog.

N u m ă r ă t o r i i :

Sectorul nr.1 – 30.

Domnul Marian Lupu:

Treizeci.

N u m ă r ă t o r i i :

Sectorul nr.2 – 33.

Sectorul nr.3 – 27.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, stimați colegi numărători.

90 de voturi pro. Împotrivă? 0 voturi. Proiectul de Lege nr.2478 este adoptat în a doua lectură.

Proiectul...

Deci avem proiectul de Hotărîre a Parlamentului nr.2566.

Sincer să vă zic, eu văd o... e o chestie foarte tehnică în acest proiect. Este vorba doar de extinderea perioadei de activitate a unei Comisii de anchetă, pe care am format-o anterior. Vreau să mă consult cu dumneavoastră. Nici nu cred că este cazul de...

Ba da? Bine, dacă da. Prezintă domnul Grișciuc.

Domnul Simion Grișciuc – Frațiunea PLDM:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Vin să atrag atenția dumneavoastră spre prezentarea proiectului de Hotărâre nr.2566 privind prelungirea termenului de activitate a Comisiei de anchetă pentru gestiunea fondului forestier, a zonelor de protecție a apelor râurilor și ale bazinelor acvatice, a parcurilor.

Stimați colegi,

Dumneavoastră cunoașteți că, prin Hotărârea nr.141 din 15 iunie 2012, a fost constituită Comisia de anchetă, care avea ca scop verificarea gestiunii fondului forestier, a bazinelor acvatice, a parcurilor și râurilor.

Dat fiind faptul că am avut o lacună tehnică, noi, când am constituit Comisia și când am pus termenul de activitate al Comisiei, i-am pus 5 luni și am introdus sintagma ”lucrătoare”. Din varii motive sintagma ”lucrătoare” a dispărut.

Noi, respectiv, cunoașteți că am intrat cu toții în vacanța de vară, ceea ce a împiedicat ca Comisia de anchetă, pînă la momentul actual, să vină cu un raport în fața dumneavoastră.

De aceea, în ultima ședință a Comisiei de anchetă, cu totalitatea voturilor celor 9 membri ai Comisiei, s-a decis extinderea și prelungirea termenului Comisiei de anchetă cu o durată de 180 zile sau pînă în 17 mai 2013.

În mare parte asta-i. Aștept întrebări.

Domnul Marian Lupu:

Da. Mulțumesc.

Întrebări?

Microfonul nr.5.

Domnul Valeriu Munteanu – Frațiunea PL:

Domnule Grișciuc,

Noi considerăm că, pentru atingerea obiectivelor acestei Comisii nu este necesară extinderea acestui termen pe tocmai 180 de zile lucrătoare, ceea ce ar însemna cam în a doua jumătate a anului viitor. Noi considerăm că Comisia poate să-și încheie mandatul pînă la sfîrșitul acestui an și considerăm oportună prelungirea acestui termen pînă la 31 decembrie a acestui an.

Ce părere aveți vizavi de propunerea pe care v-o facem?

Domnul Simion Grișciuc:

Bineînțeles, stimat coleg, este o propunere judicioasă. Dar vreau să vă atenționez. Comisia noastră are ca scop verificarea fondului forestier. Dumneavoastră cunoașteți foarte bine că în Republica Moldova avem circa 400 de mii de hectare de pădure. Jumătate din activitatea Comisiei noi o desfășurăm în natură, adică cu ieșire în teritoriu.

Noi dacă avem o totalitate de 26 de gospodării silvice... Noi, actualmente, avem peste 5 mii de parchete pe care urmează să le verificăm pentru atingerea

obiectivității maxime a raportului Comisiei. Noi avem doar o zi în săptămână, în care putem să ne convocăm toți membrii Comisiei. Și asta este ziua de marți.

Vă dați prea bine seama că doar o dată în săptămână să verificăm așa volum mare de lucru oricum n-o să fie posibil tehnic. Însă, în situația în care noi, membrii Comisiei, o să fim gata cu un raport pînă la atingerea termenului limită de 180 de zile, vom ieși cu el, bineînțeles, mai degrabă.

Domnul Valeriu Munteanu:

Este imposibil acest lucru. Eu nu cred că pentru a veni cu concluzii, cu recomandări vizavi de amendarea legilor, vizavi de amendarea actelor subsecvente, legilor ce țin de acest domeniu este nevoie ca dumneavoastră să verificați chiar fiecare petic de pădure și să ieșiți așa cum spuneți dumneavoastră în natură sau la natură.

Important este ca pe masa Comisiei să nimerească acele documente, acele rapoarte, acele acte pe care trebuie să le verificați și în baza lor trebuie să veniți cu recomandări de amendare a legislației. Aceasta contează cel mai mult.

Iar faptul că dumneavoastră o să verificați doar o treime, selectiv cumva o să vă faceți... sau o să le verificați pe toate, finalitatea o să fie aceeași. De aceea, noi vă propunem, pentru că se denaturează sensul unei Comisii de anchetă care durează un an de zile. Nu cred că este o cheie așa ceva.

Și, de aceea, noi propunem ca acest termen să fie extins, vă spuneam și în intervenția mea anterioară, pînă la 31 decembrie. Pînă la încheierea sesiunii parlamentare de toamnă – iarnă.

Domnul Simion Grișciuc:

Stimate coleg,

Bineînțeles că aveți o poziție. Plenul o să ia o decizie. Vreau însă să vă zic că, cum am spus-o anterior, dacă activitatea noastră este vreo 60 la sută desfășurată în teritoriu, restul activității se desfășoară întru verificarea activității economico-financiare a întreprinderilor și, în genere, a structurii.

Mai mult ca atît, din cîte dumneavoastră cunoașteți după titlu, noi avem verificarea gestionării și a apelor, a bazinelor acvatice, a rîurilor, care din nou presupune o mare, o mare perioadă de timp, care ne-o ia, o ia membrilor Comisiei. De aceea, pînă la urmă, rămîne la discreția dumneavoastră.

Domnul Valeriu Munteanu:

Aceasta nu înseamnă că dumneavoastră trebuie să vizitați fiecare lac natural sau artificial din Republica Moldova sau rîurile. Aceasta înseamnă că trebuie să găsiți acele lacune care există în legislație, în sistemul de funcționare a acestor problematici pe care le examinați și să veniți în plenul Parlamentului cu propuneri. Este o propunere din partea Frațiunii Partidului Liberal și eu solicit ca aceasta să fie supusă votului, eventual, după alte propuneri care vor veni din partea celorlalți colegi.

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr...

Domnul Simion Grișciuc:

Stimate domnule deputat...

Domnul Marian Lupu:

Da, vă rog.

Domnul Simion Grișciuc:

Stimate domnule deputat,

Membrul Frațiunii dumneavoastră, pe care l-ați delegat în Comisie, s-a arătat pentru... a venit chiar el cu propunerea ca, întru atingerea obiectivității maxime, să venim cu... să avem un termen mai extins. Dar, pînă la urmă, decizia vă aparține.

Doamna Liliana Palihovici:

Microfonul nr.4.

Domnul Valeriu Streleț – Frațiunea PLDM:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Am avut și noi discuție destul de aprofundată la acest subiect în Frațiune. Domeniul este, într-adevăr, unul important, sensibil, foarte extins. Misiunea Comisiei de anchetă nu constă doar în a formula amendamente pentru a ajusta legislația în vigoare. Mai are și misiunea de a trage unele concluzii, de a sesiza anumite organe în caz de necesitate.

Și, avînd în vedere extinderea acestui domeniu și statisticile prezentate de către președintele Comisiei: cît a reușit pînă în prezent și cît mai are de lucrat această Comisie pentru a avea o viziune plenară despre acest domeniu, noi am propus că... am ajuns la un consens, la un compromis. Am discutat și cu membrii Comisiei că înțîi martie ar fi un termen rezonabil care ar permite Comisiei să-și atingă obiectivele pe care și le-a propus.

Mai ales avînd în vedere faptul că, dacă reieșim din propunerea precedentă, oricum raportul acestei Comisii va fi prezentat în următoarea sesiune parlamentară.

De aceea, propunerea noastră de compromis ar fi înțîi martie 2013, perioada de finalizare a activității acestei Comisii.

Domnul Marian Lupu:

Da, am înregistrat.

Microfonul nr.2.

Domnul Alexandr Petkov – Frațiunea PCRM:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Președinte,

Eu, ca membru al Comisiei, vreau să spun, da, a fost o decizie comună, aprobată de majoritatea absolută, chiar unanimă a membrilor Comisiei. Eu nu știu și nici măcar nu vreau să cred că alocuțiunea domnului Munteanu urmărește scop ca să acopere ceea ce face domnul Lupu, nu dumneavoastră deocamdată, la "Moldsilva".

Pentru că anume din partea dînsului sînt împiedimente puternice în lucrarea Comisiei. Și anume acel domn operează cu termenul acesta de 30 de zile și nu-l respectă. Și considerentul acesta de 180 de zile nu a fost inventat din senin.

Nu știu cu cine a vorbit domnul Streleț, cu cine s-a consultat, cu care membri. Eu, ca membru al Comisiei, nu am fost nici măcar contactat ca să mi se spună despre 1 martie. Dar eu propun să revenim la inițiativa propusă și pe care o anunță vorbitorul de la tribuna central, ca să aprobăm acest termen de 180 de zile. Și să punem punct acestor discuții.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Microfonul nr.3.

Doamna Violeta Ivanov – Frațiunea PCRM:

Domnule președinte,

În calitate de președinte al Comisiei mediu și schimbări climatice, vreau să vă comunic că, practic, zilnic avem plîngerii pe... inclusiv directorul Agenției "Moldsilva" și multe fapte și dovezi, ceea ce se întîmplă astăzi în domeniul silvic.

De aceea, eu aș sugera și aș confirma că termenul de 180 de zile este, într-adevăr, un termen util și necesar pentru a examina inclusiv documentația și a efectua ieșiri în teren.

De aceea, eu aș sugera Comisiei, fiindcă nu sînt membru al Comisiei, dar sînt invitată, mulțumesc, permanent la lucrările acestei Comisii, ca totuși să rămîna termenul de 180 de zile.

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Bine. Eu am înregistrat aceste 2 propuneri. Ele vor fi supuse votului în momentul în care vom încheia dezbaterile.

Microfonul nr.5.

Domnul Valeriu Munteanu:

Avînd în vedere că termenul sau perioada de verificare a Comisiei include inclusiv anii 2001 – 2009, atunci cînd comuniștii s-au aflat la putere și eu înțeleg că grosul problemelor este acolo, noi acceptăm propunerea de compromis a Frațiunii Partidului Liberal Democrat ca acest termen să fie extins pînă la 1 martie 2013.

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Am înregistrat.

Mulțumesc, stimate coleg.

Stimați colegi,

În contextul propunerii înaintate de domnul Streleț la microfonul nr.4 privind perioada întâi martie, 1-i martie, corect, da? Anul viitor, 2013.

Supun votului această propunere ca mai apoi să putem vota documentul per ansamblu. Cine este pentru acceptarea acestei propuneri privind termenul de extindere a activității Comisiei respective rog să voteze.

Majoritatea.

Propunerea a fost acceptată.

În aceste condiții, supun votului dumneavoastră adoptarea per ansamblu a proiectului nr.2566. Cine este pentru, stimați colegi, rog să voteze.

Majoritatea.

Proiectul nr.2566 este adoptat, în condițiile termenului de extindere a activității Comisiei până în 1-i martie anul viitor.

Proiectul de Lege nr.1496 pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Inițiativa unui grup de deputați.

Prezintă domnul Dimitriu.

Domnul Anatolie Dimitriu – Frațiunea PLDM:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Proiectul de lege a fost elaborat pentru evitarea conflictelor de legalitate apărute în practică, precum și pentru aducerea în concordanță a două acte normative care reglementează același subiect.

Importanța și relevanța deciziilor luate de către membrii consiliilor locale este prin rolul acordat, aspectul legal, care reglementează modalitatea și reguli clare de luare a deciziilor.

Procedura în sine de examinare în cadrul ședințelor consiliilor locale a unor probleme existente în comunitatea locală este reflectată într-un pachet de norme stabilite în mai multe acte normative.

Lînd în considerație faptul că aleșii locali vin din medii profesionale diferite, legislatorul a creat un mecanism complex prin care, în dependență de domeniu, aceștia să se implice în dezbateri asupra problemei în comisii speciale.

Examinarea chestiunilor de pe ordinea de zi în ședința consiliilor locale se desfășoară conform prevederilor articolului 22 alineatul (1) al Legii nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, care dispune că problemele de pe ordinea de zi a ședinței consiliului local se examinează de către aceștia dacă sînt însoțite de avizul sau raportul comisiei de specialitate a consiliului și, după caz, de raportul sau avizul primăriei, sau al subdiviziunii de resort a serviciului public descentralizat, sau al celui desconcentrat, precum și de sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consiliilor, consultărilor publice.

Singura excepție este prevăzută în textul alineatului (2) al aceluiași articol, în caz de maximă urgență.

În rest, toate proiectele de decizie au condiție obligatorie de a fi însoțite de raportul și avizele comisiilor. Însă, din punct de vedere temporal, nu este posibil ca o chestiune de pe ordinea de zi a primei ședințe de constituire a consiliului local să fie deja însoțită de raportul sau avizul comisiilor de specialitate.

Astfel, încă nu au fost constituite comisiile de specialitate, dar noi cerem ordinea de zi. Nici consiliul în sine nu este constituit conform articolului 135 din Codul electoral decât după validarea a cel puțin 2/3 din numărul de mandate.

Această lacună de legislație este sesizată și de către Direcția administrație publică a Cancelariei de Stat, care întâmpină dificultăți în procesul de control al legalității deciziilor primite de către consiliile locale anume în ședința de constituire a consiliului local.

Comisiile de specialitate create în ședința respectivă nu au posibilitatea de a veni în aceeași ședință cu rapoarte sau avize.

Neconcordanța prevederilor legale în cauză nu permite instituirea uniformității în interpretarea atribuțiilor consiliilor locale și statuarea specificității ședinței de constituire a acestora.

De asemenea, se impune eliminarea din conținutul legii-cadru a prevederii referitoare la inițierea procedurii de alegere a președintelui de raion chiar din prima ședință, adică ședința de constituire.

Or, fracțiunile, alianțele, blocurile create în prima ședință nu reușesc să adopte o decizie de o asemenea importanță pentru următorii 4 ani, după cum arată practica, după instituirea în anul 2003 a funcției de președinte al consiliului raional.

Excluderea condiției obligatorii de inițiere a procedurii de alegere a președintelui raionului chiar din prima ședință nu va afecta activitatea executivului raional, fiindcă, conform legii, președintele raionului rămîne în funcție pînă în momentul alegerii unui nou președinte, iar posibilitățile de blocare la nesfîrșit a alegerii președintelui raionului sînt inexistente.

Convocarea unor noi ședințe fiind cu tematica: alegerea președintelui fiind în puterea unui grup format de cel puțin 1/3 din consilieri însă boicotarea alegerii fiind posibilă prin manifestarea a cel puțin jumătate din aleși, jumătate care, de altfel, are posibilitatea de a alege un președinte de raion.

Ținem să menționăm că implementarea noilor prevederi locale nu necesită alocări suplimentare sau cheltuieli din bugetul național.

Rog să susțineți acest proiect de lege.

Domnul Marian Lupu:

Da, mulțumesc.

Întrebări, stimați colegi?

Microfonul nr.2.

Domnul Gheorghe Anghel – Frațiunea PCRM:

Domnule autor,

După cum am înțeles din raportul dumneavoastră, sensul principal al modificării pe care o propuneți este ca la alegerea președintelui și vicepreședintelui, a conducerii raionului să fie avizată de comisia de specialitate.

Drept am înțeles?

Domnul Anatolie Dimitriu:

Nu. Noi, proiectul de lege este că în prima ședință a consiliului raional să nu fie inclusă în ordinea de zi alegerea președintelui.

Domnul Gheorghe Anghel:

Da, dar dumneavoastră ați motivat, fiindcă nu este încă comisia de specialitate și, adică, fără avizul comisiei de specialitate nu poate să fie aleasă conducerea raionului.

Domnul Anatolie Dimitriu:

Orice proiect inclus în ordinea de zi, conform legii, este nevoie să aibă avizul comisiei de specialitate. Dar noi nu putem, din moment ce nu avem constituite comisiile, să include în ordinea de zi. Avizul comisiei nu-l avem.

Domnul Gheorghe Anghel:

Așa cum propuneți dumneavoastră, consiliile raionale vor târăgăna alegerea conducerii raionului.

Nu-i mai simplu ca facem încă o excepție: conducerea raionului să nu fie aleasă cu avizul comisiei de specialitate, fiindcă dumneavoastră cunoașteți că, de fapt, nu comisiile decid pe cine să înainteze în calitate de candidați la aceste funcții și comisia ia o decizie doar sau dă un aviz doar formal.

Domnul Anatolie Dimitriu:

Nu. După cum vedeți, în proiectul de lege, noi, la prima ședință, am introdus punctul 4. La prima ședință se dezbate doar chestiuni incluse în ordinea de zi privind validarea mandatelor de consilieri, constituirea fracțiunilor, alianțelor, blocurilor și constituirea comisiilor consultative de specialitate.

Mai departe urmează conform legii. Nu am schimbat nimic și chiar nu... eu nu cred că... nu-i nici un impediment, în a doua ședință, la propunerea a 1/3, conform Legii de consilieri, să fie introdusă în ordinea de zi alegerea unui nou președinte.

Domnul Gheorghe Anghel:

Și...

Domnul Anatolie Dimitriu:

Și, totodată, toate fracțiunile, blocurile au timp pentru a înainta candidatura la funcția de președinte. Nu văd nici un...

Domnul Gheorghe Anghel:

Da, eu am înțeles perfect. Eu am în vedere că este doar posibil.

Domnul Anatolie Dimitriu:

Eu v-am înțeles. Eu nu cred că...

Domnul Gheorghe Anghel:

Nu este.

Domnul Anatolie Dimitriu:

Nu cred că asta va fi o tergiversare sau o întindere a...

Domnul Gheorghe Anghel:

Peste cât timp va avea loc a doua ședință? Următoarea ședință, a doua ședință?

Domnul Anatolie Dimitriu:

A doua ședință la cererea a 1/3 din membrii consiliilor, consilierilor aleși poate și peste o săptămână, și când doresc...

Domnul Gheorghe Anghel:

Dar care este termenul limită?

Domnul Anatolie Dimitriu:

Termenul limită, conform legii, este în timp de... Mie mi se pare că, conform legii, maximum prima ședință după validarea mandatelor. A doua ședință, la discreția consilierilor, a 1/3 din consilierii aleși.

Domnul Gheorghe Anghel:

Nu este reglementat, adică se dă posibilitate consiliilor raionale să trăgăneze alegerea conducerii raionului.

De aceea...

Domnul Anatolie Dimitriu:

Eu nu...

Domnul Gheorghe Anghel:

Propunerea mea este ca în prima ședință la fel să fie posibil de ales conducerea raionului fără avizul comisiei de specialitate.

Domnul Marian Lupu:

Am înregistrat propunerea.

Domnul Anatolie Dimitriu:

...nu-i nici o problemă. Dumneavoastră veniți cu amendament.

Domnul Marian Lupu:

Da.

Domnul Anatolie Dimitriu:

În lectura a doua vom discuta.

Domnul Marian Lupu:

Da, eu gîndesc că pentru lectura a doua ar putea să mai intervină propuneri, idei ca, într-adevăr, mecanismele să fie făcute foarte clare.

Mecanismul... Microfonul nr.4, vă rog.

Domnul Tudor Deliu – Frațiunea PLDM:

Mulțumesc.

Aș vrea să fac unele concretizări.

În primul rînd, domnule deputat, vreau să vă zic că legea prevede expres termenele de alegere a președintelui raionului, convocarea primei ședințe, a doua peste 8 zile și mai apoi 3 zile, și dacă nu a fost ales, se intervine din nou.

Legea prevede expres acest lucru, așa că nu trebuie să încurcăm.

În ceea ce privește această modificare, ea, pur și simplu, vine ca să aducă o claritate în organizarea primei ședințe, deoarece regulamentul prevede că, de regulă, se alege președintele, iar Legea nr.436 nu prevede aceasta.

De aceea, aici nu este nici un fel de impedimente la alegerea președintelui, pur și simplu se reglementează niște lucruri, ca să nu ajungem în situațiile care am fost pînă acum.

Domnul Marian Lupu:

Dar scurt.

Microfonul nr.2.

Domnul Gheorghe Anghel:

Domnul Deliu are dreptate, numai că aceste termene sînt indicate doar după ce se pune în ordinea de zi alegerea președintelui. În cazul în care, la prima ședință alegerea președintelui nu este în ordinea de zi, deci urmează un alt termen. Adică poate să fie următoarea ședință, a doua ședință, convocată și peste 3 luni.

Domnul Marian Lupu:

Stimate coleg,

Deci eu vin cu un apel către dumneavoastră, fiindcă, în mod normal, ideea acestui proiect, ca idee, este una bună. Noi am avut foarte multe contestări în instanțele de judecată, multe cazuri cînd se precipitau lucrurile și chiar în primele ședințe erau aleși președinții de raioane, după care începea o lungă istorie în judecări, lucru care făcea, practic, nefuncțional consiliul și conducerea raioanelor, pe care motiv ideea acestui proiect este de a introduce această claritate.

Dacă simțiți că lipsesc aminte detalii, vă rog frumos, vă concentrez pentru lectura a doua, fiindcă noi toți sîntem interesați ca acest proiect de lege, în ultimă instanță, să dea un tablou clar, juridic, și să asigure eficiența activității acestor structuri la momentul... deci după alegerile locale.

Iată care este îndemnul meu, fiindcă astăzi noi facem schimb de păreri, dar aici n-o să ieșim la viziunea finală.

Lucrați, vă rog, și când o să fie gata intrați cu a doua lectură pe marginea acestui proiect.

Mulțumesc autorului.

Rog comisia.

Domnul Eduard Mușuc:

Stimați colegi,

Comisia administrație publică și dezvoltare regional, în fond, menționează că în proiectul de lege prenotat se propune aducerea în concordanță a două acte normative care reglementează același subiect.

Dumneavoastră, din raportul autorului, ați văzut că se propune modificarea mai multor articole din legea respectivă, Legea nr.436.

În primul rând, în speță, lucrul acesta se referă la prima ședință în care se propune să se dezbată doar chestiunile incluse în ordinea de zi referitoare la validarea mandatelor de consilieri conform prevederilor legale, constituirea fracțiunilor, alianțelor, blocurilor, constituirea comisiilor consultative de specialitate. Adică, doar aceste 3 chestiuni pot să se conțină în ordinea de zi a primei ședințe de constituire a consiliilor locale.

Vreau să vă aduc la cunoștință că la acest proiect de lege au parvenit avizele comisiilor permanente și a Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului.

Comisia protecție socială, sănătate și familie, Comisa mediu și schimbări climatice s-au pronunțat pentru examinarea proiectului de lege, de către Parlament.

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică n-a întrunit majoritatea voturilor pentru a aproba un aviz, fie pozitiv, fie negativ, ceea ce înseamnă că rămîne la discreția plenului Parlamentului.

Comisia drepturile omului și relații interetnice propune respingerea proiectului de lege de către Parlament, menționînd că sînt încălcate drepturile aleșilor poporului și li se dictează ordinea de zi și cum ar trebui să voteze consilierii.

Direcția general juridică a Secretariatului Parlamentului, în avizul prezentat, menționează că proiectul de lege poate servi drept obiect de examinare în ședințele plenare ale Parlamentului.

Totodată, au fost expuse și unele obiecții la acest proiect de lege.

Guvernul, prin avizul său, susține proiectul de lege, cu unele completări și modificări.

În contextul celor expuse și luînd în considerare avizele parvenite din partea comisiilor de specialitate, din partea Guvernului, avizul Guvernului și Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, Comisia administrație publică și dezvoltare regională propune spre aprobare în primă lectură a acestui proiect de lege și urmează ca în cea de a doua lectură să luăm în calcul diferite propuneri și obiecții referitoare la textul proiectului de lege propriu-zis care să fie reflectat în sinteza propunerilor și apoi spre dezbateră plenului Parlamentului.

Domnul Marian Lupu:

Întrebări? Nu sînt.

Mulțumesc, domnule președinte.

Stimați colegi,

Proiectul nr.1496. Voi supune votului dumneavoastră aprobarea acestuia în primă lectură. Cine este pentru rog să voteze. Majoritatea.

Proiectul nr.1496 este aprobat în primă lectură.

Continuăm. Avem 3 proiecte de lege, plus, minus, la aceleași subiecte conceptuale.

Vom începe cu proiectul nr.2373, modificarea și completarea Codului civil.

Domnule Popa,

Vă rog.

Domnul Victor Popa:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Onorată asistență,

Articolul 212 din Codul civil prevede autentificarea notarială obligatorie a actelor juridice doar în cazurile stabilite de lege.

În acest context, am vrea să menționăm că articolul 5 din Legea privind prețul normativ și modul de vânzare – cumpărare a pămîntului, articolul 5 care poartă denumirea: ”vînzarea terenurilor proprietate privată”, la litera c) stabilește că contractul de vânzare – cumpărare a pămîntului se autentifică notarial.

În același context, putem spune că și articolul 755 din Codul civil constată că contractele privind înstrăinarea bunurilor imobile urmează a fi autentificate notarial, avînd în vedere că în structura cheltuielilor referitoare la aceste contracte legiuitorul a prevăzut și cele legate de autentificarea lor notarială.

Stimați colegi,

Am dori să menționăm că dreptul de proprietate este un drept fundamental, potrivit Constituției Republicii Moldova, iar statul este obligat să creeze mecanisme incontestabile de protecție a dreptului de proprietate, de punere în siguranță a procedurilor de transfer al dreptului de proprietate.

Pornind și de la practica CEDO, în cazul în care statul omite crearea mecanismelor de protecție a dreptului de proprietate, prejudiciile cauzate vor fi imputate statului.

Referindu-ne la aspectul conceptual privind transferul dreptului de proprietate în temeiul actelor juridice, contracte de donație, vânzare etc., întocmite în forma simplului înscris, dorim să atenționăm că siguranța unui contract implică o serie de proceduri și măsuri, acțiuni ce urmează a fi întreprinse, care nu stau în sarcina registratorului.

Normele cu privire la forma autentică îndeplinesc, în special, 3 funcții.

Prima. Ele urmează să ofere protecție față de depunerea declarațiilor de voință nereflexate și grăbite, pline de risc. Vorbim de funcția de preîntîmpinare.

Doi. Se clarifică încheierea și conținutul unui act juridic – funcția de probare, atât în privința identității persoanei care depune declarația, cât și în vederea conținutului declarației.

Și trei. Atragerea sau implicarea notarului în calitate de persoană terță independentă și cu cunoștințe în domeniu urmează să fie asigurată, garantată o informare și consultare a părților. Deci funcția de consultare și informare.

În cazul autentificării notariale, notarul este cel care preia răspunderea deplină în privința conținutului actului întocmit.

În același timp, actele autentificate de notar au un impact considerabil de despovărare a jurisdicției contencioase.

Și acest lucru rezultă din următoarele puncte de vedere. Atunci când la încheierea contractului a avut deja loc o consultare și clarificare efectuată de notar, încercările ulterioare ale părților contractuale de a se îndepărta din nou de la contract pe cale judiciară au, de regulă, puține șanse de succes și acest lucru nu în ultimul rând și din motivul că voința exprimată la început neprofesionist de către părțile contractuale a fost tradusă de notar în limbaj juridic de specialitate.

Dar dacă totuși se ajunge la un litigiu, atunci actul autentic, întocmit de notar, i se atribuie procesual, în mod regulat, o valoare probantă mare, ceea ce, de regulă, simplifică procesul judiciar și reduce durata acestuia.

Astfel, în ședința Comisiei juridice, numiri și imunități, în cadrul examinării proiectului nr.1944 venit din partea Guvernului pe care îl vom examina ulterior, deci membrii Comisiei juridice, numiri și imunități au ajuns la concluzia că este necesar de înregistrat o inițiativă legislativă care să lichideze lacuna care se conține în articolul 212 din Codul civil, făcând modificarea respectivă că, dacă actul juridic are ca obiect înstrăinarea sau grevarea bunurilor imobile, atunci este obligatorie autentificarea lui notarială.

În acest context, proiectul menționat are drept scop stabilirea procedurii unice de încheiere și înregistrare a contractelor privind înstrăinarea sau grevarea acestor bunuri prin introducerea procedurii de autentificare notarială obligatorie a lor.

Deoarece, membrii Comisiei juridice, numiri și imunități au semnat această inițiativă legislativă, eu voi aduce la cunoștință și raportul pe care l-a pregătit Comisia juridică, numiri și imunități, examinând această inițiativă legislativă. Vreau să menționez că avize pozitive au fost prezentate de comisiile permanente, proiectul a fost avizat favorabil de toate asociațiile obștești ale notarilor din Republica Moldova, cum ar fi Uniunea Notarilor, Liga Notarilor și Asociația Notarilor „Nota”.

Argumentele aduse de aceste organizații profesionale sînt expuse în nota informativă, anexată la proiect, din care rezultă că, în procedura autentificării notariale a contractelor de înstrăinare sau grevare a bunurilor imobile, procedura de întocmire semnare sau autentificare a contractelor de acest gen este precedată de explicații ample privitoare la consecințele încheierii unor astfel de tranzacții.

Comisia juridică, numiri și imunități propune Parlamentului aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.2373.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Și eu vă mulțumesc, domnule Popa.

Întrebări?

Microfonul nr.4.

Domnul Gheorghe Focșa – Frațiunea PLDM:

Domnule președinte,

Menționez două fapte. Proiectul de lege este în contradicție cu Legea nr.780, articolul 36. Și al doilea. Vreau să vă spun că, dacă noi vrem să facem ca în Republica Moldova viața în agricultură să fie mai ușoară, „sau grevarea” trebuie de exclus. Pentru că închipuiți-vă toate contractele de arendă să fie înregistrate la ”Cadastru”. Noi în legislație... acum pînă la 3 ani necesită înregistrare la Primărie, după 3 ani înregistrarea – la ”Cadastru”. Și autentificarea acestor documente o să aducă la mai mari cheltuieli și o să provocăm că oamenii o să umble cu documentele nelegitime la mînă. Sînt sute și mii de contracte ale deținătorilor de terenuri agricole care ar trebui să fie autentificate de notar. O să fie un paradox foarte complicat în Republica Moldova.

De aceea, eu și pentru prima lectură sînt împotriva acestui proiect de lege.

Domnul Victor Popa:

Am înțeles. Dar vreau să vă spun încă o dată, eu am dat o explicație, care, nu știu, dacă s-a înțeles. Pentru că contractul de vânzare – cumpărare prezumă două părți: una care vinde și alta care cumpără. Dacă noi exceptăm autentificarea notarială a actului de vânzare – cumpărare fie pînă la zece, fie... nu importă, atunci noi favorizăm cumpărătorul, dar îl lăsăm fără protecție pe vînzător. Din aceste puncte de vedere noi am spus că dreptul la proprietate este un drept constituțional care trebuie să fie și garantat de către stat, iar, exact, autentificarea notarială este o garanție cînd cetățeanul care a fost amăgit, a fost indus în eroare de diferiți escroci ș.a.m.d. întotdeauna poate să-și apere dreptul său în instanța de judecată.

Atît timp cît noi o să exceptăm de la autentificarea notarială, el nu are nici o șansă în justiție de a-și apăra drepturile sale. Și, în acest sens, eu am adus exemplu și practica CEDO în situațiile în care statul omite crearea mecanismului de protecție a drepturilor de proprietate. Tot statul va fi acel care va plăti prejudiciile cauzate cetățenilor în aceste cazuri.

Doamna Liliana Palihovici:

În continuare microfonul nr.4.

Domnul Gheorghe Focșa:

Bine. Contractele care sînt pînă la 3 ani de arendă, care sînt înregistrate numai la primărie, trebuie să fie autentificate?

Domnul Victor Popa:

Eu am zis contractele de vânzare – cumpărare.

Domnul Gheorghe Focşa:
Sau grevare. Grevare este arenda.

Domnul Victor Popa:
Da.

Domnul Gheorghe Focşa:
Trebuie să fie autentificate toate?

Domnul Victor Popa:
Exact.

Domnul Gheorghe Focşa:
Dumneavoastră apelați că noi apărăm o parte, adică vrem să apărăm și a doua. Eu v-aș pune o întrebare: când noi am aprobat Legea cu privire... și am dat la actul juridic contractul de ipotecă, titlu executoriu, atunci noi pe cine am apărât?
Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:
Microfonul nr.2.

Domnul Alexandr Bannicov – Frațiunea PCRM:
Спасибо.

По моему мнению, вообще сначала надо было рассматривать Закон № 1944 об изменении в кадастре недвижимого имущества, потом эти два закона. Хорошо, уже как пошло, так пошло. Мне также кажется, что либералы хотят всех заставить идти к нотариусу, то есть лоббируют их интересы.

На сегодня существует целый ряд двухсторонних договоров, которые не должны регистрироваться у нотариуса, но наши граждане просто по привычке идут к нотариусу и заверяют их. Очень малый процент идет сразу в кадастр. Также, по моему мнению, регистратор никак не хуже подготовлен, чем нотариус. С опытом работы, который прописан в законе и в комиссии по присвоению звания регистратора, существует член комиссии, который является начальником управления нотариата Министерства Юстиции, которому и сдают регистраторы экзамен.

Регистратор точно также может идентифицировать участников договора, предупредить их об ответственности – существует процедура, прописанная в законе, как это все делается. Зачем все ломать, господин Попа?

Domnul Victor Popa:

Am înțeles ce ați spus. În primul rând, vreau să vă spun că nu este un proiect al liberalilor, cum spuneți dumneavoastră, proiectul a luat naștere în cadrul ședinței juridice, așa. În afară de aceasta, eu vreau să vă spun că faptul că noi, astăzi, nu am

avut litigii de acest sens se datorează exact tandemului care există: notar – registrator.

În cazul în care noi vom excepta notarul, vom lăsa numai registratorul, registratorul va înregistra acele documente care i se vor pune în fața lui. Deci nu este nici o garanție că în cazul de față cetățeanul poate să fie indus în eroare de către escroci sau de către alte acte cu caracter ilicit.

Domnul Alexandr Bannicov:

Это не так. Регистратор отвечает, когда к нему приходят, он идентифицирует...

Domnul Victor Popa:

Aceasta este opinia dumneavoastră. Eu v-am expus opinia Comisiei juridice, numiri și imunități...

Domnul Alexandr Bannicov:

Я, практически, пять лет...

Domnul Victor Popa:

...care a examinat...

Domnul Alexandr Bannicov:

...проработал в кадастре и знаю, как это делается.

Domnul Victor Popa:

...acest proiect în ședință.

Domnul Marian Lupu:

Colegi,

Eu vă rog, pe rând.

Domnul Victor Popa:

Vă place dumneavoastră sau nu vă place, eu v-am dat răspuns.

Domnul Marian Lupu:

Pe rând și fără emoții.

Domnul Alexandr Bannicov:

Хорошо.

Следующий вопрос. То есть, вы хотите загнать в тень нашу экономику, насколько я понимаю? Сегодня граждане и так с неохотой заключают договора аренды земли, найма помещения и тому подобное. А кто, после принятия этого закона, пойдет к нотариусу и будет эти договора регистрировать? То есть: весь легальный рынок, который на сегодняшний день существует, уйдет в тень.

Этот вопрос, тот о котором вы говорите, еще частично можно было бы рассматривать, если бы нотариус на себя взял ответственность за получение экстраса из кадастра и регистрацию договора о купле – продаже, подчеркиваю, только договор о купле-продаже, но никак ни обременение.

У нас, у них, то есть в кадастре, все для этого... извиняюсь, у нотариусов все для этого есть: доступ к кадастру. Раз. Может взять, заказать в электронном виде экстрас из кадастра и это помогло бы исключить любые экономические преступления, связанные с недвижимостью. Так, нотариус замкнул бы всю цепочку, то есть: получение экстрасов в кадастре самостоятельно, заключение договора, регистрация данного договора и выдача его на руки. То есть, это было предусмотрено еще в 2008 году, был сделан пилот-проект на пять нотариальных контор, но нотариусы до сих пор ничего из этого не сделали. Для чего мы это делаем дальше?

Domnul Victor Popa:

Nu trebuie să ne convingeți, că problema nu este de simplificare a procedurii. Eu vreau să vă spun, v-am spus că este articolul 212 din Codul civil sau alte articole din Legea privind prețul normativ al pământului vin în contradicție. Pentru că eu v-am spus, articolul 5 litera c) din Legea cu privire la prețul normativ și modul de vânzare – cumpărare a pământului zice expres: vânzarea – cumpărarea terenurilor proprietate privată prin înțelegere între vânzător și cumpărător include următoarele acțiuni: contractul de vânzare – cumpărare a pământului se autentifică notarial.

Deci asta este starea, de fapt, care există astăzi. Noi am venit cu o precizare și în articolul 212 din Codul civil, spunând că forma autentică a actului juridic este obligatorie în cazul în care actul juridic are ca obiect înstrăinarea sau grevarea bunurilor imobile. Atît.

Deci facem o racordare a acestor articole din Codul civil cu Legea privind prețul normativ și modul de vânzare – cumpărare a pământului.

Domnul Alexandr Bannicov:

Я вас об этом не спрашивал, я спросил: зачем делается, то есть grevări, то есть для чего аренда, для чего найм помещения идет под аутентификацию нотариальную?

Domnul Victor Popa:

Pentru protecția...

Domnul Alexandr Bannicov:

Для чего это делается? О том, что земля продается только через нотариуса – это всем понятно. Я объяснил, что имеются возможности регистрации контрактов купли – продажи недвижимости, то есть квартир, домов, без нотариального заверения. Существует процедура, которая на сегодняшний день позволяет это все сделать грамотно и правильно. Для чего

вы это делаете? Хотите поломать существующую систему, сделать в стране, извините, бардак? Или что?

Domnul Victor Popa:

Eu v-am explicat la întrebare. V-am dat explicații.

Domnul Alexandr Bannicov:

Спасибо.

Domnul Victor Popa:

Poftim.

La revedere.

Domnul Marian Lupu:

Bine.

Microfonul nr.4.

Domnul Nicolae Olaru – *Fracțiunea PLDM:*

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Popa,

Situația de pînă acum în legislație permitea, într-adevăr, ca contractele de arendă, care sînt astăzi în Republica Moldova, peste sute de mii, erau înregistrate la primărie. Ceea cu ce venim noi astăzi, dar asta se vede clar că este lobarea intereselor notarilor, complică cu mult mai mult situația arendașilor și a arendatorilor.

Pentru că primăria, astăzi, înregistrează și are Registru care ține evidența contractelor de arendă, este o plată care este plătită de către acel care încheie contract. Iar noi, prin sintagma sau prin modificarea pe care o propunem „și grevarea”, complicăm cu mult mai mult situația care este astăzi.

Și, într-adevăr, eu sînt de acord că o să fie întrerupte contractele de arendă și o să plece toată chestia asta în umbră, n-o să fie încheiate contracte și oamenii... pur și simplu, atunci o să le fie cu mult mai greu primăriilor, primarilor să ia plata de arendă. Și, în felul acesta, noi complicăm situația în agricultură, în relațiile de arendă astăzi. Și eu cred că pentru lectura a doua ar trebui sintagma aceasta de exclus în genere din...

Domnul Victor Popa:

Bine. Să facem așa, eu accept, este dreptul dumneavoastră, este dreptul deputaților, noi să-l acceptăm în primă lectură, cît privește lectura a doua, deci veniți cu propuneri pentru a exclude sintagma „și grevarea bunurilor imobile”, să rămîină numai „înstrăinarea.” Și noi vom examina.

Domnul Nicolae Olaru:

Pentru că noi avem, astăzi, în Republica Moldova mai mult de un milion de hectare de pămînt... care sînt relațiile acestea de arendă.

Domnul Victor Popa:

Da nu neg ceea ce spuneți dumneavoastră. Dar această propunere va fi examinată în ședința Comisiei juridice, numiri și imunități și va fi prezentată Parlamentului pentru lectura a doua.

Domnul Nicolae Olaru:

Bine.

Domnul Victor Popa:

Eu acum nu pot să vin... pentru că autorii proiectului au venit așa cum au venit cu ele. Poftim, amendament pentru lectura a doua.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.4.

Domnul Ion Balan – Frațiunea PLDM:

Deci, domnule autor,

Rog ca, pentru lectura a doua, într-adevăr, să fie și avizul Guvernului și de ținut cont de poziția Guvernului, pentru că este foarte importantă tema care se discută astăzi.

Mulțumesc.

Domnul Victor Popa:

Deci avizul Guvernului nu știu dacă este necesar să-l cerem. Pentru că este un proiect venit de la Guvern, nr.1944, pe care îl vom examina imediat după aceasta. Noi o să propunem ca... De fapt, avem, și în coraportul Comisiei juridice, numiri și imunități, o propunere către autorii proiectului nr.1944, ca să-l racordeze cu acesta, cu proiectul nr.2373, pe care îl examinăm acum.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.5.

Domnul Gheorghe Brega – Frațiunea PL:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Poate și-i corect ceea ce a spus domnul Olaru, n-am nimic contra, dar vă dau un caz concret. În satul Drepcăuți, arendașii, cotașii au dat pământul liderilor, deci acolo sînt vreo 2 mii de hectare. Cînd s-au trezit cotașii, au rămas, practic, fără cote. Pentru că, într-o bună zi, fără să știe, cotașii au rămas fără pământ prin faptul că el a dat în subarendă la niște cetățeni ai Ucrainei, care, prin care sisteme, nu știu, practic, au privatizat pământul. Dacă era asta prin notariat, atunci nu mai era ceea ce este acum, în momentul de față.

Eu cred că proiectul de lege trebuie susținut în primă lectură. Într-adevăr, dacă sînt unele lacune, de gîndit bine în a doua lectură și atunci o să fie mai corect.

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.2.

Domnul Veaceslav Bondari – *Fracțiunea PCRM:*

Господин председатель комиссии,

Вы представляете, что 95% договоров об аренды земли у нас регистрируются в примэриях. То есть, надо открыто, сказать, что идет откровенное лобби в отношении нотариусов и в очередной раз вы хотите ободрать несчастных собственников земли. Первое.

Второе. В субаренду если кто-то отдает без согласия квотчиков, как говорили с 5-го микрофона – это строжайшее нарушение закона. Точно также мы имеем и черных нотариусов, и чего хочешь в нашей стране, которые за деньги сделают все что угодно.

Я думаю, вообще надо исключить пункт об аренде до трех лет, оставить право за примэриями это все осуществлять.

Domnul Marian Lupu:

S-a înregistrat propunerea. A mai sunat această propunere.

Domnul Victor Popa:

Da, s-a înregistrat, numai că nu este atent. Pentru că adineauri am discutat aceasta și am dat explicații.

Domnul Marian Lupu:

Eu asta și am zis, domnule președinte, că se repetă.

Domnul Victor Popa:

Se repetă cu aceleași propuneri. Deci de două ori.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.4.

Domnul Veaceslav Bondari:

Господин Попа,

Это практически, единственный доход в сельских примэрий. Вы режете последнее, что осталось у этих несчастных примаров.

Domnul Victor Popa:

Ce mai vorbiți dumneavoastră? Să facem modificări la lege, ca să dăm autorităților publice și alte surse de venit.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.4.

Domnul Nicolae Olaru:

În primul rînd, domnule Popa, eu insist ca „grevarea” să fie scoasă în primă lectură, ca concept, de la lege. Doi. Eu aş vrea să aduc o claritate, pentru că noi sîntem induşi în eroare, poate de necunoştinţă de cauză, dar nu poate să fie înstrăinat nici un teren agricol de către acel care a luat în arendă. Deoarece, toată această operaţiune merge prin cadastru şi nu poate să fie... Asta noi sîntem induşi în eroare. Nu poate acel care ia în subarendă să vîndă o cotă de teren.

Domnul Victor Popa:

Domnule Olaru,

Deci modificări la proiect se fac în lectura a doua. Acum, în lectura întîi, nu se schimbă nimic.

Domnul Marian Lupu:

Alte întrebări?

Microfonul nr.2.

Domnul Anatolie Zagorodnî:

De procedură, domnule Preşedinte.

Stimaţi colegi,

Şi în Comisia juridică, numiri şi imunităţi au fost diferite divergenţe privind aceste proiecte de lege şi vedem că şi în Parlament sînt un şir de obiecţii, care... chiar deputaţii din Alianţă nu au convenit asupra proiectelor de lege. Propunerea noastră este ca aceste proiecte de lege să fie remise în comisie, ca să fie definitive şi de ieşit cu o poziţie clară în faţa plenului Parlamentului.

Mulţumesc.

Domnul Marian Lupu:

Am înregistrat.

Domnule preşedinte,

Alte întrebări nu văd, vă mulţumesc.

Stimaţi colegi,

Este important să fixăm aici un lucru important... Staţi să termin şi pe urmă o să vă ofer cuvîntul, domnule Balan. Practic, foarte mulţi dintre colegii noştri au făcut referinţă la relaţiile de arendă, fiind multiple aceste cazuri, într-adevăr, sistemul trebuie să fie unul eficient, în acest sens. S-a înregistrat această propunere înaintată de mai mulţi deputaţi, noi trebuie să fixăm acest lucru, să fie discutată şi adoptată decizia prin vot în procesul de pregătire, eu aşa văd, pentru lectura a doua. Şi noi ţinem cont de lucrul acesta.

În ce măsură este conceptual sau nu? Să clarificăm cu acest lucru.

Microfonul nr.4.

Domnul Ion Balan:

Domnule Președinte,

Ce ține de grevare este un moment conceptual. Noi avem Legea cu privire la arenda în agricultură și acolo este stipulat foarte clar că acest proces se face între proprietar și... între doi proprietari și se înregistrează la primărie. Și, astăzi, dacă noi acceptăm în primă lectură grevarea, în proiectul de lege care a fost enunțat, deci noi schimbăm conceptul. De aceea, nu se admite, trebuie de scos din concept „grevarea”, din proiectul de lege care a fost...

Domnul Marian Lupu:

Grevarea este subiectul care se referă la relațiile de arendă. Eu așa înțeleg, da?

Domnul Nicolae Olaru:

Da, da.

Domnul Marian Lupu:

Bine. Am înregistrat.

Microfonul nr.5.

Domnul Victor Popa:

Domnule Președinte,

Deci nu este de concept. Conceptul proiectului este autentificarea obligatorie notarială a actului de înstrăinare și grevare. Dar dacă se propune excluderea „grevării”, aceasta vor examina-o autorii în ședința Comisiei juridice, numiri și imunități ca amendament la proiect.

Domnul Marian Lupu:

Stimate domnule președinte,

Am o întrebare către dumneavoastră.

Din momentul în care este clar că astăzi acest subiect nu va trece, eu văd situația în sală și dumneavoastră o vedeți, pentru mine mai puțin contează că lucrul acesta se face acum sau pentru lectura a doua. Noi avem un final predeterminat, văzînd care este opinia reprezentanților majorității deputaților din sală. Pe care motiv, nu ne ciocnim cu întrebarea de sens, cît mai mult cu întrebarea tehnică, de procedură.

Și atunci, dacă aceasta este situația, astăzi vedem că Comisia această decizie o să adopte pentru lectura a doua, dar colegii insistă, ca să fie siguri, ca să facem acest pas astăzi. vedeți dumneavoastră vreo diferență? De sens?

Microfonul nr.5.

Domnul Victor Popa:

Văd diferență, pentru că în lectura întâi nu se face nici o modificare la proiect. Trebuie să se ducă în lectura a doua. Autorii, comisia de fond...

Domnul Marian Lupu:

Păi...

Domnul Victor Popa:

...examinează și vin cu propunerea, au acceptat-o sau nu au acceptat-o, în plenul Parlamentului. Iar plenul Parlamentului este instanța care decide asupra acestuia.

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi,

E vorba, colegii... domnul președinte a menționat că ei consideră, ei văd acest punct ca unul de concept. Pe care motiv, fiind înaintată această propunere pentru a deschide calea, da? Pentru pregătirea proiectului în lectura a doua și a grăbi acest proces.

Eu voi ține cont de această propunere și pentru a da șanse și viitor acestui proiect de Lege, înainte de exercițiul de vot, totuși, eu propun să aplecăm urechea la propunerea colegilor noștri și să votăm excluderea...

Dar trebuie să-mi formulați încă o dată, ce anume. Punctul respectiv, specificați-mi. E important pentru stenogramă.

Microfonul nr.4.

Domnul Valeriu Streleț:

Formularea exactă din partea Frațiunii, domnule Președinte, este din articolul 212, forma autentică a actului juridic, litera (a): ” Dacă actul juridic are ca obiect înstrăinarea sau grevarea bunurilor imobile”. Expresia ”sau grevarea” să fie exclusă. Considerăm că asta este o chestie de concept. Doar ”înstrăinarea” să rămână.

Domnul Marian Lupu:

Da, microfonul nr.5.

Domnul Victor Popa:

Nu se face acest lucru la examinarea în primă lectură. Uitați-vă în Regulament, ce să inventăm.

Domnul Marian Lupu:

Domnule președinte,

În lectura întâi putem face orice modificări, nimeni nu ne împiedică acest lucru. Ținând cont și de acel fapt că aici e vorba de două aspecte distincte: relațiile de schimbare de proprietate, respectiv vânzare – cumpărare. Și doi, relația de păstrare a aspectelor de proprietate. Și vorbim aici de arendă.

În acest context, să punem punct aici, dacă nu este ceva nou.

Microfonul nr.2.

Domnul Oleg Reidman:

Спасибо.

Уважаемые господа,

Мы делаем закон и, соответственно, должны предполагать, как мы по этому закону будем ходить. Нотариальное удостоверение, отчуждение и agravare возможно в сельской местности практически только в районных центрах. Мы упрощаем оборот недвижимости или усложняем оборот недвижимости? Это раз.

Второе. Забираем из бюджета примэрии плату за подтверждении этого.

Третье. И înstrăinarea, и agravarea. Вопрос не в том, когда оно фиксируется. Вопрос в том, как оно потом используется. А используется оно только в Кадастре и изымается из Кадастра когда нужно. Поэтому только кадастральные органы и должны, вообщем-то, иметь возможность это регистрировать.

Но, главное, мы усложняем оборот недвижимости. Мы заставляем людей ездить из села, где он сдал свои два полгектара, ездить в район, регистрировать. Да еще и не одному, а вдвоем. И так далее, и тому подобное.

Domnul Marian Lupu:

Am fixat.

Stimați colegi,

La această etapă, voi supune votului dumneavoastră propunerea înaintată la microfonul nr.4 privind excluderea...

Deci în formula în care a fost pusă imediat anterior, ”grevarea” dispore.

Cine este pentru această propunere rog să voteze.

Avem majoritatea sau nu?

Cine este pentru, repet încă o dată, excluderea cuvântului ”grevarea”? Deci propunerea înaintată de la microfonul nr.4.

Eu vă rog, stimați colegi numărători, ca să am eu o idee foarte clară ce avem ca rezultat al exercițiului de vot.

Rog rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i :

Sectorul nr.1 – 0.

Domnul Marian Lupu:

Mersi.

N u m ă r ă t o r i i :

Sectorul nr.3 – 17.

Domnul Marian Lupu:

Șaptesprezece.

Stimați colegi numărători,
Nu vă grăbiți să plecați de la microfoane, fiindcă eu am să rog și o constatare a numărului celor prezenți în sală. Ca să vedem ce-i cu rezultatul.

Sectorul nr.2.

Cine-i pentru, mâinile sus, vă rog.

N u m ă r ă t o r i i :

24.

(Rîsete.)

Domnul Marian Lupu:

Deci avem 41 de voturi, conform acestor rezultate. Acum, stimați colegi numărători, dați-mi, vă rog, prezența pe sectoare, în sală, ca să fiu corect în anunțarea rezultatelor.

Domnule Sîrbu.

Eu am rugat prezența în sector. La toate 3 sectoare.

N u m ă r ă t o r i i :

Sectorul nr.3 – 23.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

Sectorul nr.1? Aveți datele? Domnule Stati?

N u m ă r ă t o r i i :

- 24.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

N u m ă r ă t o r i i :

- 28.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

75 de vot..., 75 de deputați prezenți în sală.

41 de voturi. Este majoritatea celor prezenți.

Deci această propunere a fost acceptată.

Acum. Ei, și voi cu aplauze...*(Rîde.)*

Acum votul per ansamblu. Ținând cont de rezultatul acestui vot... Proiectul nr.2373. Cine este pentru aprobarea acestuia în primă lectură rog să voteze.

Majoritatea.

Proiectul este aprobat în primă lectură.

Continuăm cu proiectul nr.944. Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii cadastrului bunurilor imobile. Guvernul.

Domnule Crigan,
Vă rog.

Domnul Ștefan Crigan – *vicedirector al Agenției relații Funciare și Cadastru:*

Domnule Președinte al Parlamentului,
Stimați deputați,
Onorată asistență,

Atenției dumneavoastră se propune spre examinare proiectul de Lege privind modificarea și completarea Legii cadastrului bunurilor imobile. Modificările și completările propuse în Legea cadastrului bunurilor imobile sînt elaborate în vederea îmbunătățirii cadrului juridic, reglementării unor situații neacoperite cu norme legale, precum și în scopul asigurării creării arhivei electronice în sistemul de cadastru. Vă informez că, actualmente, Registrul bunurilor imobile este ținut pe suport de hîrtie și format electronic, iar documentele ce servesc drept e-mail pentru înregistrarea dreptului sînt îndosariate și păstrate pe suport de hîrtie în arhivele oficiilor cadastrale teritoriale.

Astfel, odată cu crearea arhivei electronice va crește productivitatea specialiștilor, va apărea posibilitatea înregistrării la distanță, cînd solicitantul poate să solicite înregistrarea bunului imobil la Oficiul cadastral din apropiere, va da posibilitatea furnizării on-line a informației ca să... din cadastru. Deci va asigura economisirea timpului și va oferi comoditate pentru beneficiari.

În acest scop se propun modificări la articolele 2, 20, 22, 26, 29, 30, 33, 33¹, 36 alineatul (5¹).

La articolul 2 se include noțiunea de ”obiecte de infrastructură tehnică utilitară”, pentru a defini clar care bunuri vor fi obiecte ale înregistrării în Registrul bunurilor imobile de infrastructură tehnică utilitară, prevăzute de articolul 11 alineatul (2).

La articolul 4, alineatul (6) se expune în redacție nouă. Modificarea propusă vine să asigure continuitatea reglementărilor și aplicarea uniformă a acestora.

La articolul 12 alineatul (7), prin modificările propuse, se precizează atribuțiile registratorului din cadrul întreprinderii specializate în cadastru. Inclusiv se prevede că acesta va elabora și extrase din Registrul bunurilor imobile atunci cînd decide efectuarea înregistrării. Astfel, titularii de drepturi nu vor fi obligați să se deplaseze la Oficiul Cadastral Central, pentru a primi extrasul respectiv.

Articolul 15 alineatul (1) precizează că recepția lucrărilor cadastrale se efectuează de întreprinderea specializată în cadastru și filialele sale.

La articolul 18 se operează modificări la alineatul (3), prin care se prevede elaborarea instrucțiunii privind conținutul de... și modul de elaborare a planurilor construcțiilor și încăperilor izolate.

La articolul 18 alineatul (5), prin modificările operate, se perfecționează redacția normei respective, deoarece registratorul nu participă la stabilirea hotarelor, nu are atribuții în domeniul executării lucrărilor cadastrale. Aceasta ține de competența inginerului cadastral.

La articolul 26 alineatul (6), conținutul normei din litera d) se modifică ținând cont că registratorul nu emite un document aparte în cazul în care decide înregistrarea drepturilor.

În vederea îmbunătățirii procesului de prestare a serviciilor de către oficiile cadastrale teritoriale, se operează completări la articolul 32 alineatul (2), care oferă posibilitatea depunerii concomitente a cererilor de efectuare a lucrărilor cadastrale și de înregistrare în Registrul bunurilor imobile, astfel, concomitent, reglementându-se și curgerea termenelor de executare.

În vederea creșterii securității tranzacțiilor cu bunuri imobile, în articolul 36 se prevede eliberarea a două documente care confirmă înregistrarea dreptului în Registrul bunurilor imobile, extrasul care va fi eliberat doar persoanelor în drept să efectueze tranzacții cu bunul respectiv și certificatul privind înscrierile în Registru, care va cuprinde aceeași informație, însă se va elibera oricărei persoane care s-a legitimat.

Legea se completează cu un articol nou, 40⁸ în scopul de a reglementa modalitatea de înregistrare a dreptului de proprietate asupra construcției în situația în care apartamentele sau încăperile izolate din construcție au fost toate privatizate și nu există spații de utilizare comună.

Legea se completează cu un articol nou 41¹, care a fost discutat deja în Parlament, care stabilește anumite particularități pentru înregistrarea dreptului în temeiul contractului de înstrăinare în cazul în care acestea nu sînt autentificate notarial. Dar vreau să menționez că propunerile propuse la acest articol este o formă de procedură numai de înregistrare a contractului de înstrăinare și reglementează, adică, acele prevederi care sînt stipulate în Codul civil.

Articolul 42 se propune de a fi completat cu alineatul 1¹, care prevede expres că, în cazul în care construcțiile proprietate publică au fost transmise persoanelor juridice sau fizice pentru a fi demolate, drepturile asupra acestor bunuri nu se supun înregistrării în Registru.

În final, se propune completarea la articolul 55 alineatul (6), care vine să înlăture o lacună, deoarece alineatul (6) se referă, de fapt, la situații reglementate de cele 2 alineate: 4 și 4¹, ce se referă la modificarea planurilor cadastrale.

Stimați deputați,

Vă rog să susțineți aprobarea proiectului prezentat.

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Da, mulțumesc.

Întrebări?

Microfonul nr.4.

Domnul Ghenadie Ciobanu – Frațiunea PLDM:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule vicedirector,

Vreau să vă întreb, deoarece dumneavoastră cunoașteți că acum există chiar și o comisie care se ocupă de demolarea patrimoniului de arhitectură, arhitectural

în... la noi și, în acest sens, am depistat mai multe lacune care țin de domeniul pe care dumneavoastră îl dirijați.

Vreau să vă întreb care este atitudinea dumneavoastră cu privire la întocmirea unui cadastru detaliat al terenurilor, în care să fie introduse datele referitoare la patrimoniul cu imobile sau complexe lăsate, cu imobile sau complexe incluse în inventar.

Întreb, cum am spus, deoarece actualmente se pregătește o inițiativă în acest sens.

Domnul Ștefan Crigan:

Da, mulțumesc, stimate... mulțumesc domnule deputat.

Vreau să vă spun că ceea ce ați spus dumneavoastră este un lucru foarte important.

Cadastrul general al republicii este format din cadastre de specialitate. Deci este nevoie ca instituția responsabilă de acest domeniu să inițieze o lucrare ce se referă la întocmirea Cadastrului de specialitate. Și, în modul stabilit, noi vom înregistra aceste bunuri imobile în Registrul, pe care-l deține, Registrul bunurilor imobile.

Domnul Ghenadie Ciobanu:

Da, eu vă mulțumesc.

Exact de aceea am apărut, pentru că textul prezentului document, documentului pe care-l prezentați este de aceeași natură: de a îmbunătăți cadrul și de a-l completa.

Totodată, consider că este foarte important în vederea protejării eficiente a patrimoniului cultural să se întocmească un Cadastru arheologic.

Domnul Ștefan Crigan:

Da.

Domnul Ghenadie Ciobanu:

Ce opinie aveți dumneavoastră?

Domnul Ștefan Crigan:

Absolut corect. Este ceea ce am spus eu mai înainte. Este tot un cadastru de specialitate.

Domnul Ghenadie Ciobanu:

...care trebuie să-l faceți împreună cu...

Domnul Ștefan Crigan:

Da.

Domnul Ghenadie Ciobanu:

...specialiștii de la Ministerul Culturii.

Domnul Ștefan Crigan:

Cu instituția responsabilă de domeniu.

Domnul Ghenadie Ciobanu:

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.5.

Domnul Gheorghe Focșa:

Mulțumesc.

Domnule director,

Reieșind din practica vieții noastre, eu vreau să aduc niște constatări: că, la momentul privatizării terenurilor sau împrumutării cetățenilor, nu au fost stabilite de autoritățile publice ceea ce prevede legislația – hotarele.

Încă una – lipsa rețeaua geodezică în Republica Moldova, ceea ce astăzi este modificat, s-a schimbat, adică s-a îmbunătățit situația.

De aceea, eu o să vin să vă argumentez niște lucruri care, în articolul 14, articolul 15, articolul 19 și 56... să îmbunătățim cu modalitatea de stabilire a... prin marcarea hotarelor în natură, ca acest document care apare... să aibă drept cetățenii care nu au, nu-s de acord, în contencios administrativ, să-l apeleze și să servească acest document ca temei pentru modificarea datelor în baza de date la Cadastru, ca să ușurăm problema cu litigiile între vecini, între proprietari.

Domnul Ghenadie Ciobanu:

Mulțumesc, domnule deputat,

Întrebarea aceasta este cunoscută și pentru noi.

Noi susținem propunerea dumneavoastră și vom găsi reflectarea acestor momente la... pentru lectura a doua.

Domnul Gheorghe Focșa:

Da, mulțumim.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.4.

Doamna Raisa Apolschi – Frațiunea PDM:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Vreau să vă întreb. Deci s-a discutat despre rolul registratorilor și a notarilor, da? Cu proiectul recent adoptat.

Eu vreau să vă întreb: în contextul Legii propuse de către dumneavoastră, care este responsabilitatea și răspunderea registratorilor pentru... la înregistrarea respectivelor tranzacții, în cazul în care apar documente care nu sînt veridice, pur și simplu? Ceea ce face notarul la moment?

Domnul Ștefan Crigan:

Da. Din practica noastră, noi deja avem această experiență, că responsabilitatea, ultimul responsabil pentru înregistrarea tranzacției este registratorul. Și ceea ce noi am propus la articolul 41¹, deci este reglementată procedura încă... tot ce se referă la ceea ce este executat de către registrator.

Noi am argumentat încă o dată în fiecare alineat aceste lucruri: ce, cum se efectuează în cazul dat lucrul de către registrator. Responsabilitatea, încă o dată vreau să vă spun, că din practica noastră este în urma, dacă apar ceva litigii, greșeli, deci este responsabilitatea registratorului.

Doamna Raisa Apolschi:

Spuneți, vă rog, dumneavoastră vă contraziceți. Spuneți că registratorul, de fapt, face o chestie de procedură, aceasta este un lucru mai mult tehnic. El are setul de documente prezentat. Este obligat prin lege să fie prezentate. Și el face înregistrarea. Nu mai mult.

Și, pînă la urmă, dumneavoastră spuneți că el este acel vinovat. Prin ce este vinovat? El, de fapt, nu poartă nici o responsabilitate.

Domnul Ștefan Crigan:

Eu am lămurit, în primul rînd, dar vreau să vă spun că într-adevăr...

Doamna Raisa Apolschi:

Asta-i practica dumneavoastră, mă iertați, asta-i practica dumneavoastră...

Domnul Ștefan Crigan:

Da, da, sînt de specialitate...

Doamna Raisa Apolschi:

Dar din punct de vedere legal...

Domnul Ștefan Crigan:

Da, sînt de specialitate juriști și, practic, ceea ce face astăzi notarul în ziua de astăzi îl efectuează și registratorul. Deci el verifică încă o dată setul de documente. Chiar dacă vine de la notar, tot pachetul de documente, el este obligat să le verifice încă o dată, documentele de drept, documentele prezentate ce se... sînt semnate de ambele părți, registratorul le verifică încă o dată din toate punctele de vedere.

Doamna Raisa Apolschi:

Toată problema, mă iertați că insist, dar vreau pentru plenul Parlamentului, pentru că mai vine un proiect de Lege, care o să ne... oricum o să ne axăm asupra acestui fapt.

Dar vreau să vă zic că Registratorul, chiar și logica... logica urmată de dumneavoastră în acest proiect de Lege propus.

Deci el face un lucru tehnic, pe cînd notarul este obligat să verifice și să explice consecințele juridice ale acestei tranzacții.

Registratorul nu intră în esența tranzacției autentifica..., deci acordului, așa?

Domnul Ștefan Crigan:

Noi nu negăm acest fapt. Căci lucrul notarului este un lucru specific. Dar luînd în considerație că este legislația existentă. Eu acum am menționat că este legislația existentă. Noi sîntem, în momentul de față, astăzi, sîntem impuși cu așa propuneri de modificare a Legii cadastrului. Pentru că în alt fel, atunci apar mai multe probleme, din care cauză ele apar și după înregistrarea acestor bunuri în Registru. Iată.

Și încă... Vreau să menționez încă o dată că ceea ce este reglementat la articolul... 41¹ este o propunere de îmbunătățire a situației, nu de a complica ceva.

Doamna Raisa Apolschi:

Eu nu am aceeași părere, dar vă mulțumesc oricum.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.4.

Domnul Ivan Ionaș – Frațiunea PLDM:

Domnule autor,

Articolul 42 punctul... alineatul (1¹), dumneavoastră spuneți că dacă construcțiile proprietate publică au fost transmise pentru a fi demolate persoanelor juridice sau fizice, da...

Domnul Ștefan Crigan:

Da.

Domnul Ivan Ionaș:

...nu se supun înregistrării în Registru...

Ce aveți dumneavoastră în vedere? Cum se transmite construcția?

Domnul Ștefan Crigan:

Cu părere de rău.

Domnul Ivan Ionaș:

...proprietate publică.

Domnul Ștefan Crigan:

Mulțumesc, domnule deputat.

Eu am înțeles întrebarea dumneavoastră. Cu părere de rău, în ziua de astăzi, unii agenți economici se folosesc de momentul acela cînd, autoritățile publice locale, transmit în gestiune, în arendă unele bunuri ale autorităților publice locale, dar dumnealor se folosesc de acest moment, vin și se... deci înaintează cereri, prin

diferite metode, la oficii cadastrale, pentru a înregistra aceste bunuri. Dar ele, ca atare, practic, sînt, cum noi am precizat, sînt deja nu de bună valoare, ele sînt pentru demolare.

Deci, în cazurile de față, în cazul de față, noi am reglementat prompt în lege că aceste bunuri nu se vor înregistra la cadastru, pentru că avem și unele hotărîri din instanța de judecată, cînd registratorii noștri sînt impuși să le înregistreze.

Considerăm că, prin această propunere, noi o să hotărîm unele întrebări care dumneavoastră le-ați menționat în...

Domnul Ivan Ionaș:

Nu am primit un răspuns concret. Dacă se supun, nu se... Bunurile imobile care se transmit, se înregistrează. Dacă se transmit prin...

Domnul Ștefan Crigan:

Nu se înregistrează.

Domnul Ivan Ionaș:

Contractul de cumpărare – vânzare.

Domnul Ștefan Crigan:

Nu se înregistrează ele.

Domnul Ivan Ionaș:

Păi, dacă bunul imobil se transmite prin contractul de cumpărare – vânzare, numai atunci el se înregistrează.

Domnul Ștefan Crigan:

Se are...

Domnul Ivan Ionaș:

Dar dacă el este în arendă, care...?

Domnul Ștefan Crigan:

Se are în vedere un teren, iar pe teren sînt niște construcții care trebuie demolate. În cazul de față, da, primăria transmite terenul în arendă, dar după aceea proprietarii vin și confirmă, deci pe acest teren se află un bun imobil care este, deja există și aplică o cerere pentru înregistrarea acestui bun la Oficiul Cadastral.

Domnul Ivan Ionaș:

Bunul imobil este înregistrat, care se află pe teren?

Domnul Ștefan Crigan:

Nu, nu.

Domnul Ivan Ionaș:

A, bunul imobil nu este înregistrat?

Domnul Ștefan Crigan:

Nu. Nu este înregistrat.

Domnul Ivan Ionaș:

Păi, nu-i clar, cum bunul imobil nu este înregistrat... la demolare.

Domnul Ștefan Crigan:

Deci se depune...

Domnul Ivan Ionaș:

El trebuie înregistrat și apoi la demolare.

Domnul Ștefan Crigan:

depune o cerere primară de înregistrare a acestui bun. O cerere primară.

Domnul Marian Lupu:

Vă rog, atunci, detaliile le clarificați pentru lectura a doua. Alte întrebări?
Nu sînt.

Domnule Crigan,

Vă mulțumesc.

Domnul Ștefan Crigan:

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Rog comisia.

Domnule Popa,

Vă rog, nr.1944.

A, nu, domnul Ioniță. Eu cer scuze, fiindcă domnul Popa este coraport, da.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege nr.1944. Acest proiect de lege, care este o inițiativă a Guvernului... are drept scop îmbunătățirea cadrului juridic, în primul rînd, tot ce ține de implementarea arhivei electronice.

De asemenea, este adus, deci ca tot ce este pe suportul de hîrtie să fie transformat în suport electronic.

Totodată, în acest proiect de lege este un lucru nou, care se introduce, privind contractele legate de, înregistrarea contractelor cu sau fără notari. Lucrul acesta va fi examinat în comisie, în lectura a doua.

Comisia susține conceptual proiectul de lege în forma propusă de autor. Pentru lectura a doua, în baza amendamentelor, în baza propunerilor făcute în plen sau vor fi înaintate în scris la comisie, le vom examina și le vom sintetiza într-un raport al comisiei.

La această etapă, comisia propune plenului Parlamentului ca proiectul de lege să fie votat în primă lectură.

Domnul Marian Lupu:

Întrebări? Nu sînt.

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Cine este pentru aprobarea în primă lectură a proiectului... (*Rumoare în sală.*) Nu, bine, dacă colegul insistă... (*Rumoare în sală.*) Eu știu că este coraportul, dar noi practicăm diferite metode. Unele comisii doresc să prezinte, alte comisii fixează prezența acestui coraport.

Microfonul nr.5.

Domnul Victor Popa:

Să vă întreb: care este rolul coraportului? Deci este o diferență dintre coraport și, pur și simplu, un aviz.

Domnul Marian Lupu:

Vă zic eu care este. Da, este un calibru mai înalt și, respectiv, este un document care, în calitate de coraport, atrage o atenție mai sporită comisiei de bază, de profil.

Domnul Victor Popa:

Nu, domnule Președinte, coraport este al doilea raport.

Domnul Marian Lupu:

Domnule președinte,

Dumneavoastră insistați să-l prezentați?

Domnul Victor Popa:

Da. Sigur că da.

Domnul Marian Lupu:

Vă rog, la tribună.

Domnul Victor Popa:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul nr.1944 și în ședința Comisiei juridice, numiri și imunități, exact ideea de a veni cu o inițiativă

legislativă, cea pe care am examinat-o anterior, nr.2373, a venit în momentul în care noi am examinat acest proiect.

Comisia propune Parlamentului de a aproba în primă lectură proiectul de Lege nr.1944, însă a făcut o referire autorilor, pentru a exclude punctul 19 din articolul I al proiectului, care prevede înregistrarea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile în temeiul contractelor de înstrăinare în cazul în care nu sînt autentificate notarial.

Grație faptului că noi, înainte de aceasta, excluzînd cuvîntul „grevare” am aprobat în primă lectură proiectul de lege care prevede obligatoriu autentificarea notarială a contractelor de înstrăinare a bunurilor imobile, atunci se face necesar ca noi să excludem punctul 19 din articolul I, altfel el va veni în contradicție cu legea pe care am adoptat-o în primă lectură anterior, acum.

Deci acesta este coraportul și propunerea cu care noi venim, cu care vin deja s-o facem, deoarece noi, chiar în primă lectură, am exclus cuvîntul, o noțiune de ”grevare”, atunci eu propun ca același lucru să-l facem și acum punctul 19 să-l excludem din proiect, pentru că el vine în contradicție cu legea aprobată în primă lectură de noi anterior.

Domnul Marian Lupu:

Bine. Întrebări? Dacă-i întrebare. Dacă...
Microfonul nr.4.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Domnule președinte,
Ceea ce am aprobat noi în primă lectură nu este lege și nu poate veni în contradicție cu un proiect. Cum acesta este proiect și acela este proiect.

Domnul Victor Popa:

Nu încercați...

Domnul Veaceslav Ioniță:

Și atunci cînd noi vom vota în a doua lectură, va fi lege.

Domnul Victor Popa:

Domnule...

Domnul Veaceslav Ioniță:

De aceea, eu propun să votăm în primă lectură.

Domnul Victor Popa:

Domnule Ioniță...

Domnul Veaceslav Ioniță:

Și noi vom decide în a doua lectură cum va fi.

Domnul Victor Popa:

Domnule Ioniță,
Nu încercați să mă convingeți pe mine.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Dar nu este lege. Eu vă spun.

Domnul Victor Popa:

Nu. Nu încercați să mă convingeți pe mine, pentru că eu am încercat să conving Președintele Parlamentului, că Regulamentul zice că în primă lectură, se aprobă în primă lectură sau se respinge. Amendamentele vin, ulterior, pentru lectura a doua.

Dacă noi am făcut-o și am exclus o noțiune din prima lectură în proiectul nr.2373, de ce n-am face-o și acum.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Doar am vrut să vă spun...

Domnul Victor Popa:

Pentru că altfel acest punct 19 vine în contradicție cu proiectul pe care l-am aprobat noi în primă lectură anterior.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Doar vreau să vă spun că...

Domnul Victor Popa:

E un lucru normal și logic.

Domnul Marian Lupu:

Bine.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Noi nu avem o lege prin care este obligativitatea notarilor. Este un proiect care cine știe când va deveni lege.

Domnul Victor Popa:

Păi, dar dumneavoastră ce, vreți să adoptăm două legi care se bat cap în cap una cu alta?

Domnul Veaceslav Ioniță:

Cu certitudine, nu.

Domnul Victor Popa:

Una interzice.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Va fi perfect, domnule...

Domnul Victor Popa:

Cum perfect? Deci chiar acum în primă lectură, când le adoptăm, ele se bat cap în cap. În primă lectură.

Domnul Marian Lupu:

Stimate coleg,

Eu am înregistrat propunerea dumneavoastră. Regulamentar...

Domnule Popa,

Domnule președinte,

Domnule președinte,

Mai avem întrebări. Da.

Microfonul... Cine a fost primul? Dumneavoastră aveți întrebări, da? Fiindcă nu sînteți dintre autori, cu luări de cuvînt.

Microfonul nr.5.

Domnul Gheorghe Brega:

Eu numai vreau să precizez că domnul Popa, n-aveți dreptate, domnul Ioniță are perfectă dreptate. Ele perfect au să se bată cap în cap una cu alta.

Domnul Marian Lupu:

Ia, ce constatare optimistă. Bine.

O clipă, domnule președinte.

Microfonul nr.2.

Domnul Alexandr Bannicov:

Спасибо.

У нас в повестке дня, господин Попа, еще один вопрос – 1699-й, и в этом вопросе исключение из правил, которое предлагает господин Балан, который говорит, что до десяти соток земли предлагается проводить без нотариального заверения. Если сейчас мы примем в первом чтении данный закон, то мы потом будем возвращаться к Закону о кадастре недвижимого имущества и еще раз его менять или что?

Domnul Marian Lupu:

Ну, давайте дойдем до этого закона.

Domnul Alexandr Bannicov:

Нет, но просто вопрос.

Domnul Marian Lupu:

Am înregistrat.

Domnule președinte,

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Bine, domnul Popa a venit cu propunerea respectivă. Se insistă să fie supus votului, sîntem obligați s-o facem, pînă la urma-urmei.

Este vorba despre excluderea punctului sau a articolului 19, da, din proiect?

Cine este pentru această propunere rog să voteze. Punctul 19, specific pentru colegi. Cine este pentru, rog să fie votată această propunere.

Număr eu: 1, 2, 3, 4. Patru voturi. N-a fost acceptată această propunere. A, și aici sînt?

Vă rog, sectorul nr.2. Mîinile, cine... 4, 5, 6, 7. Acolo e mîna...

Domnule Grișciuc,

Ați ridicat mîna sau mi-a părut? 4, 5, 6. Șapte voturi.

Propunerea nu a fost susținută.

Respectiv, în aceste condiții, voi supune votului plenului Parlamentului aprobarea per ansamblu a proiectului nr.1944. Cine este pentru rog să voteze. Per ansamblu. Majoritatea.

Proiectul nr.1944 este aprobat în primă lectură.

Iar. Stați puțin. Eu deja am pierdut un pic timpul ca să numărăm, 41 din...
(*Rumoare în sală.*) Nu.

Și, stimați colegi, eu vreau să vă spun altceva, fiindcă eu am aplecat urechea la solicitările colegilor și am pus în ordinea cum trebuiau să fie aceste proiecte. De fapt, corect era să fie, că proiectul nr.1944 e cel mai vechi, primul venit în Parlament. Să ținem cont și de acest lucru.

Deci eu constat majoritatea aprobării în primă lectură. După aceea, deja lucrați pentru lectura a doua și vedem la ce ajungem.

Proiectul nr.1699. Inițiativa domnului Balan. Modificarea și completarea Legii privind prețul normativ și modul de vînzare – cumpărare.

Domnul Ion Balan:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Proiectul de inițiativă legislativă pe care vi-l aduc la cunoștința dumneavoastră ține de simplificarea procedurii de transmitere a dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și nu integral, doar pînă la 10 ari din terenurile agricole care au devenit proprietate privată în urma privatizării pe articolul 12 al Codului funciar.

Vreau să informez plenul Parlamentului că în Republica Moldova mai mult de 20 la sută din terenurile agricole sînt astăzi neprelucrate și unul din motivele de bază este parcelarea excesivă a acestor terenuri. Din ele, circa 100 de mii de hectare sînt suprafețe ocupate de așa-zisele plantații multianuale, care deja nu mai sînt în rod de mulți ani.

Aceste suprafețe au fost parcelate excesiv în cîte 3, 4, 5, 10 ari și mai mult de pămînt, care constituie, la ziua de astăzi, conform datelor prezentate de Întreprinderea „Cadastru”, de la 0,05 hectare – pînă la 244 de mii 581 de loturi;

0,05-010 – 577 de mii 264 de loturi și cu suprafața de la 0,10 pînă la 0,20 – 880 de mii 201 loturi de suprafețe de terenuri.

Toate aceste terenuri nu se prelucrează astăzi din motivul că plantațiile multianuale demult nu mai sînt bune pentru exploatare, și-au expirat termenul și nimeni nu poate să le prelucreze, deoarece sînt 3 probleme importante.

Primul este defrișarea acestor plantații, consolidarea parcelelor mici și deci transmiterea dreptului de proprietate sau cumpărarea – vînzarea.

Încă nimeni în Republica Moldova nu se gîndește serios la acest lucru, dar eu cred că, în timpul apropiat, ar fi bine ca plenul Parlamentului sau Parlamentul să vină și cu o idee, cu un proiect de Lege cu privire la consolidarea terenurilor agricole care este, de fapt, una din întrebările principale în viitor pentru agricultură.

În acest sens, inițiativa vine în aceea ca cel puțin acele peste 100 de mii de hectare de terenuri de plantații multianuale să încercăm să le aducem în circuitul agricol prin inițiativa legislativă cu care se vine astăzi, ca pînă la 10 ari tranzacția de cumpărare – vînzare să fie înregistrată în Cadastru, fără autentificare notarială.

Aceasta presupune cheltuieli suplimentare și timp adăugător pentru a obține extrasul și certificatul pentru valoarea terenului, costul serviciilor notariale și, iarăși, din nou, înregistrarea dreptului la cadastru.

În acest sens, vreau să aduc la cunoștință Parlamentului că noi deja am făcut un pas în adoptarea Legii bugetului de stat, prin care, în măsurile de subvenționare, am aprobat subvenții pentru consolidarea terenurilor, parcelelor mici și, totodată, au fost aprobate și cheltuielile parțiale pentru defrișarea acestor plantații multianuale.

Pentru ca un hectar de plantații îmbătrînite astăzi să revină în circuitul agricol este nevoie de cheltuieli care constituie cam în felul următor: 15, 16 mii de lei defrișarea, deci în jurul a 1000 de lei și mai mult costurile notariale și tranzacțiile de autentificare a contractelor și, plus, consolidarea terenului care iarăși constituie încă mii de lei.

De aceea, dacă am făcut doi pași, se propune astăzi plenului Parlamentului de a susține ideea ca pînă la 10 ari de teren agricol, din articolul 12 al Codului funciar, care au fost repartizate ca loturi de teren privat fermierilor agricoli să fie transmis dreptul de proprietate fără autentificarea notarială.

Deci nu se supun acestei inițiative grădinile atribuite conform articolului 82. Nu se supun, de asemenea, terenurile agricole atribuite unei persoane din familia în care nici unuia din membri nu i s-a atribuit cotă de teren echivalent conform articolului 2 din Legea nr.173 pentru modificarea și completarea Codului funciar și loturile pomicole privatizate.

Aceasta este pe scurt ideea proiectului de lege și rog ca deputații să înțeleagă și să susțină inițiativa legislativă, pentru a face tot posibilul ca acele sute de mii de hectare de terenuri agricole, care nu sînt astăzi în prelucrare, să le readucem în circuitul agricol.

Domnul Marian Lupu:

Întrebări?

Microfonul nr.4.

Doamna Raisa Apolschi:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule autor,

Eu, de fapt, nu prea am... sau eu am înțeles că scopul acestei inițiative legislative este, de fapt, de a ușura cumva, da, procedura de înstrăinare a loturilor de pământ.

Domnul Ion Balan:

Da.

Doamna Raisa Apolschi:

Până la urmă, se înțelege cu totul altceva. Dar vreau să vă întreb, dumneavoastră în nota informativă, anexată la proiect, prezentați niște calcule sau niște sume care indică costurile în cazul neautentificării notariale și în cazul autentificării notariale a acestor loturi de pământ.

Spuneți, vă rog, care a fost metodologia aplicată de dumneavoastră sau de unde ați luat aceste prețuri pentru...?

Întrebarea mea vine, deoarece este un Regulament, dacă nu știți dumneavoastră, cu privire la plățile minime încasate pentru activitățile notariale din 2001, unde este indicată suma care necesită a fi plătită la autentificarea... și ea este cu mult exagerată de dumneavoastră.

Domnul Ion Balan:

Stimată doamnă,

Nu este nimic exagerat. Costurile sînt exacte, preluate de la notari și de la Cadastru privind serviciile care se prestează și coturile lor.

Doamna Raisa Apolschi:

Spuneți, vă rog, dumneavoastră, în nota informativă, scrieți că pentru înstrăinarea a două loturi a cîte 0,5 hectare sînt necesare și indicați: actul, extrasul privind dreptul de proprietate și certificatul privind valoarea terenului, da?

Domnul Ion Balan:

Da.

Doamna Raisa Apolschi:

Mai departe nu indicați și care acte sînt necesare pentru a fi prezentate notarului. Aceasta este important pentru că, de fapt, este aceeași procedură și în nota informativă aceasta ar fi trebuit să fie reflectat. Exact e aceeași procedură.

Domnul Ion Balan:

Eu nu indic celelalte acte, pentru că am indicat doar ceea ce este în plus. Extrasul și certificatul privind valoarea terenului și autentificarea notarială deci s-ar exclude din procesul de transmitere a dreptului de proprietate dacă tranzacția se va face direct în cadastru cu registratorul.

Doamna Raisa Apolschi:

În viziunea mea, dumneavoastră nu ați indicat pachetul necesar de documente care urmează a fi prezentate notarului din simplul motiv că ele sînt analogice cu cele pe care le-ați indicat mai sus.

Domnul Ion Balan:

Exact. Păi, ele nu prevăd costuri adăugătoare și nu prevăd timp adăugător. Ai pregătit pachetul de documente în baza scrisorii care este elaborată de Agenția „Cadastru”, te-ai dus la registrator și într-o zi, într-o oră s-a efectuat tranzacția.

Doamna Raisa Apolschi:

Stimate coleg,

Nu mă convingeți, căci nu este adevărat, pentru că același drum trebuie să-l faceți ca să comandați aceste certificate și acest document de evaluare.

Domnul Ion Balan:

Nu este adevărat.

Doamna Raisa Apolschi:

Ei...

Domnul Marian Lupu:

Bine.

Doamna Raisa Apolschi:

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.2.

Domnul Alexandr Bannicov:

Спасибо.

Перво... Ремарка как бы. Вы только что говорили о том, что консолидация, мы ничего не сделали. Мы сделали очень много по вопросу консолидации, а вот то, что вы сделаете и сделали ли, мы посмотрим уже по истечении вашего мандата в Правительстве.

Только что вы проголосовали за то, чтобы квартиры, строения и все это должно нотариально завертяться, так? Ранее предусмотрено заверение земли у нотариуса. Сейчас вы предлагаете, чтобы до десяти соток регистрировалось без нотариуса, то есть вы противоречите, грубо говоря, сами себе.

Но сегодня в справке, я очень внимательно прочитал вашу справку, и там написано, что вы хотите уменьшить затраты на подготовку объекта к консолидации, чтобы человек не платил много денег, но списываете это все на кадастр и на нотариуса.

Сегодня существует в примэрии секретарь примэрии, который по Закону о нотариате и по Закону о местном публичном управлении имеет права нотариуса, и это нотариальное заверение входит в его функции.

Поэтому примэрия должна, мы с вами обсуждали этот вопрос на комиссии, вы говорили, что плохие специалисты в примэриях, секретари то есть, поэтому примэрия должна на конкурсной основе подбирать нормальных квалицированных специалистов на эти функции. Оплату же за нотариальную аутентификацию, которая осуществляется секретарем примэрии, он может осуществлять или бесплатно, или за номинальную какую-то плату в пять – десять леев, которую примет совет примэрии, местный совет.

И как бы в дальнейшем, то есть одновременно увидит секретарь примэрии, оформляя документы, какой земельный участок ему предоставляет и будут ли в дальнейшем какие-то проблемы, то есть, зачем вы предлагаете на сегодняшний день отменить нотариальное заверение, когда это может сделать секретарь примэрии?

Domnul Ion Balan:

Stimate domnule deputat...

Domnul Alexandr Bannicov:

Секунду еще одну буквально. То есть это мы опробовали, то есть это не голословно, это все опробовано при строительстве железной дороги Кагул – Джурджулешть, то есть все земельные участки, которые были выкуплены у населения, прошли эту процедуру. Это не голословные какие-то, а все это сделано, и все это работает. Пожалуйста.

Domnul Ion Balan:

Deci cu privire la contrazicerea cu proiectul anterior. Proiectul nr.2373 încă nu a devenit lege, de aceea, în primă lectură, dacă se va vota proiectul de inițiativă nr.1699, în lectura a doua vor fi amendamente pentru nr.2373, ca excepție să rămână fără autentificare notarială terenurile agricole, pe articolul 12, până la 10 ari.

Acum ce ține de secretarul primăriei. Da, secretarul primăriei are împuterniciri de notar cu privire la înregistrarea tranzacțiilor sau autentificarea contractelor de cumpărare – vânzare a terenurilor agricole, însă procedura și cerințele secretarului primăriei sînt exact acelea ca și ale notarului. Și costurile. Eu nu am văzut ca secretarul primăriei să ia mai puțin de 180 de lei pentru înregistrarea unui contract, chiar fie el de 2 ari, de 3 ari sau de 5 ari.

De aceea, secretarul primăriei cere aceleași documente: certificat, extras la vânzare, verificarea tuturor documentelor ș.a.m.d. Adică, nu poate să excludă secretarul primăriei inițiativa de astăzi.

Domnul Alexandr Bannicov:

Полностью не согласен с вами, почему? Потому что я уже сказал, что совет может установить минимальную стоимость этого заверения – пять лей или поставить его бесплатно. Первое.

Дальше. В справке вы указали на то, что один гектар земли при консолидации будет стоить порядка 4 800 леев, то есть нотариальное оформление, оформление в кадастре. Но вы, наверное, просто не очень хорошо изучили данный вопрос: на сегодняшний день в кадастре существует, в госпредприятии существует приказ, который я подписал еще в 2007 году, который говорит о том, что консолидированный участок регистрируется как единое целое и за него, за эти 10 участков, не надо платить десять раз, а платится только всего-навсего 40 леев, не так, как вы указали в своей справке – 800 леев.

Дальше. Если убрать стоимость заверения нотариуса и эту работу сделает секретарь, то стоимость указанной транзакции уменьшится всего-навсего до 880 леев, а не так как указано у вас в вашей справке. Плюс...

Domnul Marian Lupu:

Domnule Bannicov,
Deja 10 minute vorbiți.

Domnul Alexandr Bannicov:

Одну минуту еще. Человек не будет ездить, абсолютно не будет ездить в кадастр, как вы указали, потому что в примэрии есть связь с кадастром и в электронном виде человек, если он уполномочит секретаря, может получить экстрас из кадастра в электронном виде. Это стоит всего-навсего 50 леев.

Domnul Marian Lupu:

Informația a fost înregistrată.

Domnul Ion Balan:

Eu nu prea înțeleg esența întrebărilor dumneavoastră.

Domnul Marian Lupu:

Bine. Aceasta n-a fost, domnule Balan...

Domnul Ion Balan:

Atît că nu doriți să susțineți proiectul de lege.

Domnul Marian Lupu:

A fost mai mult o informație, și nu întrebare, da.
Microfonul nr.5.

Domnul Gheorghe Focșa:

Domnule autor,

În nota informativă, dumneavoastră aduceți ca cifre pînă la 10 ari, circa 700 și ceva de mii de loturi în care e fărîmițat pămîntul în Republica Moldova, și de la 10 pînă la 20, încă 880. Păi, e o statistică pentru acei deputați care se tem că nu știu ce o să fure în țara noastră. Eu vreau să-i liniștesc, n-o să fure nimic, dar să trecem print-un proces de consolidare mai repede și dacă la urmă se poate pus un termen în a doua lectură, o propunere, ca să fie un termen pînă la 3 ani de zile. În 3 ani de zile care localități o să vrea să se consolideze, să scape de pădurile care cresc unde au fost aceste vii și livezi foste, să le defrișeze, o să meargă un proces mai simplu.

Și pentru a doua lectură cred că va trebui, eu am să vin cu propunerea, să fie pînă la 0,20 de ari, 20 ha și să fie exclus articolul 12. Deoarece în Registru la cadastru nu se vede care pămînturi sînt împrorietărite conform articolului 12. O să dau o clasificatie mai concretă care terenuri agricole sînt la categoria să poată să meargă în tranzacție.

Domnul Marian Lupu:

Da. Pregătiți propunerile și le înaintați la comisie.

Domnul Gheorghe Focșa:

Da. Mulțumim.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Eu aș vrea să-i spun domnului Bannicov că are perfectă dreptate atunci cînd spune că secretarii consiliilor sînt abilitați cu dreptul de a efectua lucrări de notariat. Dar, cu părere de rău, domnule Bannicov, vreau să vă zic că mai mult de 80% din secretarii consiliilor nu fac acest lucru, deoarece acesta este un act care produce efecte juridice. Ei, neavînd studiile necesare, pur și simplu, refuză să le facă.

Din toate actele notariale, pe care le perfectează secretarii consiliilor, sînt procura și cîteodată un testament, în rest deci ei nu-și asumă această responsabilitate. De aceea, aveți dreptate că în lege există, dar, de facto, este imposibil.

Și propunerea dumneavoastră că ar trebui să găsim persoane care pot să facă acest lucru. Vreau să vă spun că funcția de secretar este funcție publică sau este funcționar public și care se bucură de stabilitate în funcție și nu poate fi demis din funcție, doar în prevederile legii că a încălcat Constituția sau că a ajuns la vîrsta de pensionare, în rest nu poți să eliberezi din funcție aceste persoane, în conformitate cu Legea nr.158.

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.2.

Da, scurt.

Domnul Alexandr Bannicov:

Господин Делиу,

Я сказал о том, что на эту функцию надо подбирать таких людей, которые бы отвечали полностью своим функциональным обязанностям. Это вписано в их функциональные обязанности. И давайте тогда, если мы хотим чтобы наша страна развивалась, то чтобы не получалось так, как говорят: Почему ты дурак? Потому что бедный. А бедный почему? Потому что дурак. Извините меня. Зачем мы подбираем таких людей?

Domnul Marian Lupu:

Nu, stimați colegi, eu zic aici noi să mai încheiem aceste dezbateri, fiindcă trebuie să recunoaștem că în mare parte, din zona rurală cei mai dintre cei mai cu capacități, cu pregătire demult au plecat și atunci la aceste funcții în administrația publică locală vin cei care sînt disponibili, cu acel nivel de cunoștințe pe care îl au. Și noi trebuie să reieșim din aceste realități. Fiindcă deseori ne ciocnim de situații cînd legea scrie una, foarte frumoasă, însă relaitățile, cu părere de rău, privesc altfel.

Microfonul nr.5.

Domnul Valeriu Munteanu:

Mă miră contradicțiile pe care le enunță comuniștii de la microfonul nr.2. Ei susțin cu vehemență menținerea unor localități, a unor primării foarte mici cu 600 – 700 – 800 de oameni și, totodată, vor să aibă acolo în calitate de secretari ai consiliului sătesc, comunal oameni cu studii juridice sau administrative, așa cum prevede legea. Este uneori imposibil acest lucru. Vă spunea și domnul Președinte că demult au plecat din aceste localități sau nici nu s-au născut oameni care să corespundă acestor funcții. Și localitatea își alege oricum un secretar al consiliului, care, din păcate, nu-și poate asuma atîta responsabilitate pe cît îi permite legea.

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Domnule Balan,

Vă mulțumesc.

Vă rog să luați loc.

O să rog comisia. Între timp, cît vine comisia, microfonul nr.2.

Domnul Alexandr Bannicov:

Господин Мунтяну,

То есть люди следующий раз будут выбирать нормальную власть, которая сможет все это сделать и нормальных секретарей найти, и они посмотрят, что раз эта власть не может делать, другая делает.

Domnul Marian Lupu:

Lăsați, colegi, fiindcă așa o situație de un deceniu cel puțin.

Vă rog.

Domnul Nicolae Olaru:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia agricultură și industrie alimentară a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.1308 din 25 iulie '97 privind prețul normativ și modul de vânzare – cumpărare a pământului, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de deputatul în Parlament domnul Ion Balan și expune următoarele.

Proiectul de lege prezentat prevede simplificarea procedurii de vânzare – cumpărare a terenurilor agricole cu suprafața mică de pînă la 0,10 ha, atribuite în proprietate privată conform articolului 12 din Codul funciar.

Scopul proiectului de lege propus este simplificarea procedurii de transfer a drepturilor, diminuarea timpului și a serviciilor de transfer al dreptului doar asupra terenurilor agricole cu suprafața de pînă la 0,10, atribuit în proprietate privată conform articolului 12 din Codul funciar nr.828 din 25.12.91, al cărui preț de piață este incompatibil de mic cu prețul altor bunuri imobile, care se înregistrează conform legislației fără autentificare notarială.

Majoritatea comisiilor parlamentare au prezentat avize asupra proiectului de lege. Comisia administrație publică și dezvoltare regională și Comisia drepturile omului și relații interetnice s-au expus pentru examinarea prezentei inițiative legislative în cadrul ședinței plenare a Parlamentului, cu condiția avizului pozitiv al Guvernului.

Comisia mediu și schimbări climatice propune adoptarea proiectului de lege în cadrul ședințelor plenare ale Parlamentului. Comisia juridică, numiri și imunități și Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, conform prevederilor articolului 22 din Regulamentul Parlamentului, nu au adoptat vreo decizie asupra proiectului de lege. Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului vine cu obiecții și propuneri ce vor fi luate în considerație la definitivarea proiectului de lege pentru lectura a doua.

Totodată, ținem să menționăm că Guvernul, în termen de cel mult 30 de zile, urma să prezinte aviz asupra proiectului de lege, dar, pînă în prezent, comisia nu a dispus de aceasta. Însă, conform prevederilor articolului 58 din Regulamentul Parlamentului, acesta nu împiedică examinarea proiectului de lege de către Parlament.

Comisia agricultură și industrie alimentară menționează că, urmare a dezbaterilor, în rezultatul votării, patru deputați s-au pronunțat pentru aprobarea proiectului de lege în primă lectură, patru deputați au votat pentru respingerea acestuia.

Avînd în vedere că, în conformitate cu prevederile articolului 22 din Regulamentul Parlamentului, nu a fost luată vreo decizie, oportunitatea aprobării în primă lectură a proiectului de Lege cu nr.1699 ține de competența Parlamentului.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

Întrebări?

Microfonul nr.2.

Domnul Anatolie Zagorodnî:

Spuneți, vă rog, dacă aveți avizul Guvernului la acest proiect de lege? Fiindcă noi nu l-am văzut.

Domnul Nicolae Olaru:

Am menționat că nu este.

Domnul Anatolie Zagorodnî:

Este, da? E pozitiv?

Domnul Nicolae Olaru:

Am menționat că nu este.

Domnul Anatolie Zagorodnî:

A, că nu este.

Domnul Nicolae Olaru:

Dar aceasta nu împiedică adoptarea.

Domnul Anatolie Zagorodnî:

Dar nu cred că dumneavoastră aveți dreptate că nu împiedică, fiindcă dacă nu se autentifică aceste tranzacții, să le spunem așa, este vorba de niște taxe, de niște diminuări de la bugetul local, bugetul de stat și multe altele. Eu cred că este o chestiune ca, pentru lectura a doua sau cel puțin în perioada aceasta, să avem și o poziție clară a Guvernului. Acesta este un moment.

Și al doilea moment.

Spuneți-mi, vă rog, dacă acest proiect de lege a primit avizul sau mai bine zis expertiza anticorupție? Fiindcă eu am să-mi argumentez întrebarea. Deoarece avînd posibilitatea de a procura cîte 10 ari, neînregistrîndu-le și neautenticîndu-le la notar, noi putem conchide faptul că 10 plus 10 plus 10 se formează un hectar și două, și șapte, și nouă, și mai multe. Deci întrebarea mea este: dacă nu credeți că acest proiect de lege urmează să fie supus expertizei anticorupție?

Domnul Nicolae Olaru:

Despre expertiza...

Domnul Anatolie Zagorodnî:

Deoarece ar putea facilita unele categorii de persoane. Noi înțelegem faptul că domnul Balan vine cu o inițiativă de a ușura în sectorul rural mai multe, să spunem așa, tranzacții ale cetățenilor, avînd cotele respective de teren, dar oricum

sînt niște semne de întrebare, ca prin această inițiativă să nu facilităm alte categorii de persoane, ca să...

Domnul Nicolae Olaru:

Eu am înțeles întrebarea și am înțeles sensul întrebării dumneavoastră și temerile dumneavoastră. Dar, din cunoștință de cauză și din informația pe care o dețin ca parlamentar, pe parcursul a mai mult de zece ani de zile cu această inițiativă au ieșit mai mulți deputați pentru a ușura, într-adevăr, tranzacțiile date.

Noi toți cunoaștem că deplasându-ne prin Republica Moldova, mai ales lîngă trasee, am văzut foarte mult pămînt pîrloagă și anume care este, să-i zicem așa, chiar de acum, astăzi, împădurit, unde sînt livezi, vii și anume sînt acea suprafață de pămînt care le-au primit vii, livadă zero întreg și ceva hectare.

Și modificarea în legislație, anume propunerea cu care vine domnul Balan, nu creează nu că impedimente, dar o frică sau cineva o să-și facă mendrele, sau cineva o să cîștige în rezultatul acestei modificării. În rezultatul modificării, atît numai că se simplifică, nu se fac cheltuieli cel care vine și cel care cumpără, iar actul, care v-a fi făcut de către... sau perfectate de către cadastru, el are putere juridică, adică excludînd din procesul acesta notarul.

Pur și simplu, iarăși, este o lobare de interese a notarilor, care este puternică și este susținută de o parte dintre noi în Parlament. Aceasta îmi permite s-o spun, căci aceasta se vede. Adică, această modificare este legitimă, pur și simplu, eliminăm niște costuri și simplifică.

Domnul Anatolie Zagorodnî:

Deci eu nu pun la îndoială că inițiativa poartă un caracter, să spunem așa, în defavoarea cetățeanului. Eu spun altceva, avînd acest proiect de lege, avînd această inițiativă, avînd această intenție, mai bine spus de venire în ajutor cetățenilor pentru simplificare, așa cum ați spus, dar pe de altă parte a problemei, este și problema de interes personal. Eu propun ca acest proiect de lege să fie supus expertizei anticorupție și, pentru ca să avem o claritate, pentru lectura a doua să avem această expertiză.

Domnul Nicolae Olaru:

Este o părere a dumneavoastră.

Domnul Marian Lupu:

Am înregistrat. Da.

Microfonul nr.4.

Domnul Ion Balan:

Vreau să atenționez colegul că bugetul de stat nu va avea de suferit în urma acestui proiect de lege, implementarea lui, deoarece taxa de stat pentru înregistrarea tranzacției va rămîne în vigoare, deci aici nu va fi onorariul notarului și altele, dar ce ține de interesele bugetare aici totul se va respecta.

Și avizul Guvernului, pînă la a doua lectură, vă asigur că va fi. Ce ține de expertiza anticorupție. Eu sînt de acord să fie expertizate anticorupție toate proiectele de lege care se discută în plenul Parlamentului.

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Da.

Domnul Nicolae Olaru:

Și au unele dubii.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.5. (*Rumoare în sală.*)E nevoie de microfonul nr.5 sau nu?

Domnul Victor Popa:

Da. Microfonul nr.5.

Stimați colegi,

Noi acum examinăm al treilea proiect de lege și toate trei se bat cap în cap, pentru că au contradicții conceptuale. Noi, în lectura a doua, nu putem să respingem proiectele. Deci dacă am adoptat nr. 23...

Domnul Marian Lupu:

Nu, domnule președinte. Dar unde-i scris că, fiind votat în primă lectură, Parlamentul este obligat în a doua lectură să-și dea votul? Nicăieri n-o să găsiți așa ceva.

Domnul Victor Popa:

Păi, dar noi acceptăm ca concept. Iar aici conceptul vine în contradicție cu conceptul celorlalte două.

Domnul Marian Lupu:

Nu, să procedăm în felul următor.

Domnul Victor Popa:

Mai ales... Vreau să vă spun... Nu, stați puțin, pentru că și aici la ce se discută. Iată, noi am discutat nr.1944 și cînd doamna deputat Raisa Apolschii a întrebat: ce responsabilitate poartă registratorul? Și autorul ne-a indus puțin în eroare.

Dar noi ne uităm chiar în textul Legii nr.1944, în care scrie: "Registratorul nu verifică capacitatea de exercițiu la momentul încheierii contractului și voința reală a părților referitoare la conținutul contractului prezentat spre înregistrare."

Și în continuare: "Răspunderea pentru comunicarea informației false sau incomplete o poartă persoana care a comunicat-o."

Deci acel care vinde este dezbrăcat totalmente, iar eu v-am spus: și Constituția trebuie să asigure dreptul la proprietate prin mecanisme eficiente.

Dar nu m-am dus la înregistrator, am înregistrat și după aceea sînt liber să-mi apăr unde...

Faptul că plătesc sau nu plătesc este altceva.

Din acest punct de vedere, eu consider că acest proiect trebuie respins.

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi,

Stimate coleg Streleț,

Nu știu dacă are rost să intrăm acum în dezbateri, fiindcă vreau să vă spun următorul lucru.

La ședințele anterioare pe care le-am avut, inclusiv ultima ședință a Biroului permanent, noi am ieșit de la acea ședință cu o viziune clară, cu o viziune comună că toate 3 proiecte, da, avînd pe alocuri elemente conceptuale diferite, toate trei le aprobăm în primă lectură. După care se așază autorii, comisiile, își iau timpul necesar, muncesc și vin cu o decizie: care este proiectul de bază, care proiect în continuare trece, care este de alternativă, care proiect nu trece.

Să ne ținem de cuvînt, dacă facem o înțelegere.

Iată de ce eu, totuși, aș face miza anume pe deciziile pe care noi le-am identificat la etapa organizării ședinței Biroului permanent, să ne ducem misiunea de astăzi la bun sfîrșit, să ne ținem de cuvînt și să urmărim acordurile respective.

Iar în a doua lectură să se clarifice situația. Propun să dăm dovadă de continuitate.

Microfonul nr.4.

Domnul Valeriu Streleț:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Avînd tot respectul față de opinia domnului Popa și a colegilor care împărtășesc această opinie, vreau să vin doar cu o precizare.

Aceste trei proiecte nu se bat cap în cap. Ele vizează același subiect, aceeași temă. Și anume: procedura de înregistrare a bunurilor.

Respectiv, proiectul Guvernului vine să precizeze cum este procedura de înregistrare a bunurilor, atunci cînd nu se autentifică notarial.

Proiectul colegilor în frunte cu domnul Popa vine să menționeze că toate bunurile din Republica Moldova care se înstrăinează, fiindcă noi am exclus noțiunea de grevare, obligatoriu se autentifică notarial.

Domnul Victor Popa:

Notarial.

Domnul Valeriu Streleț:

Și proiectul, propus de domnul Balan, vine să propună o excepție de la acest proiect în cazul în care este vorba de terenuri foarte mici de teren, avînd în vedere procedura bine descrisă de autentificare la registrator. Este o excepție, nu trec prin notar.

Respectiv, aceste 3 proiecte, luate împreună, duc la o singură concluzie: că tot ceea ce se înstrăinează cu valoare, care este bun patrimonial, în Republica Moldova obligatoriu va trece prin notar și proiectul Guvernului descrie procedura.

Cum se înregistrează în cazul în care trec pe la notar și când nu trec pe la notar. Iar suprafețele mici nu vor trece.

Domnul Victor Popa:

Nu vor trece.

Domnul Valeriu Streleț:

Asta este.

Și dacă facem referință la pledoaria că răspunderea pentru comunicare, informații false sau incompletă, în cazul în care se înregistrează direct la registrator, o poartă persoana care a comunicat-o. Păi, exact aceeași formulare este în Legea cu privire la notariat.

Notarul tot nu poartă răspundere în cazul în care persoanele care s-au înfățișat în fața lui comunică informație falsă sau incompletă.

Din cauza aceasta susțin și eu propunerea: să votăm în primă lectură aceste proiecte.

Și comasarea lor în lectura a doua printr-o formulare exhaustivă, care să stabilească norma legală finală, să fie una analizată pînă la cele mai mici detalii.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

În condițiile celor spuse anterior, stimați colegi, supun votului dumneavoastră aprobarea în primă lectură a proiectului nr.1699.

Cine este pentru rog să voteze. Majoritatea.

Proiectul este aprobat în primă lectură.

Ce, vreți numărarea? Sigur? Nu, poftim numărarea.

Stimați colegi numărători,

Ia haideți... Dar, același lucru.

Îmi dați pentru început prezența pe sectoare, după care – rezultatul votului, ca să fim siguri.

(Rumoare în sală.)

Sectorul nr.2, sectorul nr.3.

(Rumoare în sală.)

N u m ă r ă t o r i i :

Prezența.

Sectorul nr.3 – 25 deputați.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

N u m ă r ă t o r i i :

- 28.

Domnul Marian Lupu:

Nu sînt 28 în sectorul nr.3.

Voce din sală:

Ba da, sînt, iaca să...

Domnul Marian Lupu:

Se vede de la o poștă că nu sînt 28. Eu vă rog frumos: numărați-i pe toți.

Să avem rezultatele concrete.

Sectorul nr.3, cîți erau, încă o dată? 25?

Sectorul nr.2, cîți avem?

N u m ă r ă t o r i i :

- 28.

Domnul Marian Lupu:

Sectorul nr.3 – 28. Da?

Sectorul nr.2?

Sectorul nr.1, cifra precisă?

(Rumoare în sală.)

Voce din sală:

Mai vine lumea. 33 de secunde vă spun.

Domnul Marian Lupu:

Numărați-i.

N u m ă r ă t o r i i :

– 28.

(Rumoare în sală.)

Voce din sală:

– 29.

(Rumoare în sală.)

Domnul Marian Lupu:

Doamnă Palihovici,

Numărați dumneavoastră prezența în primul sector.

Doamna Liliana Palihovici:

Nu, ei au numărător bun. Numai vă rog, acum numărați, cînd au intrat toți în sală. *(Rumoare în sală.)*

N u m ă r ă t o r i i :

– 28, domnule Președinte.

(Rumoare în sală.)

Voce din sală:

– 29. *(Rumoare în sală.)*

Domnul Marian Lupu:

Colega îmi spune că sînt 26 vizibil în sală astăzi. *(Rumoare în sală.)*

53 și cu 26, deci 79 de oameni în sală.

Acum rezultatul votului pe marginea nr.1699.

Cine este pentru aprobarea proiectului de Lege în primă lectură rog să voteze.

Rog rezultatele.

(Rumoare în sală.)

N u m ă r ă t o r i i :

Sectorul nr.1 – 0.

Sectorul nr.3 – 18.

Domnul Marian Lupu:

Sectorul nr.2?

Ridicați mîinile sectorul nr.2, să se vadă cine votează pro.

Voce din sală:

Iura?

N u m ă r ă t o r i i :

– 16.

Domnul Marian Lupu:

– 16.

Avem 34 de voturi. Număr insuficient pentru ca proiectul să fie considerat aprobat.

(Aplauze.)

Ce vă bucurați voi? Știi, de parcă discutăm Constituția țării, într-un fel, nu știu...

Doamnă Palihovici,

Vă rog să continuați.

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,

Următorul proiect pe ordinea de zi este proiectul de Hotărîre pentru constituirea Comisiei speciale de control al declarațiilor cu privire la venituri și

proprietate a președintelui și membrilor Comisiei Naționale de Integritate. Prezintă proiectul nr.2573 deputatul Popa.

Domnule Popa,
Vă rog. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Victor Popa:

Doamnă Președinte...

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi.

Stimați colegi,

Vă rog liniște în sală. (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi, deputați în Parlament, liniște în sală.

Domnule Popa,

Vă rog, prezentați.

Domnul Victor Popa:

Doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Hotărîre nr.2573, prin care se propune constituirea Comisiei speciale de control al declarațiilor cu privire la venituri și proprietate a președintelui, vicepreședintelui și membrilor Comisiei Naționale de Integritate și expune următoarele.

În temeiul articolelor 32 și 33 din Regulamentul Parlamentului, Parlamentul poate constitui comisii speciale pentru examinarea proiectelor de acte legislative pentru aprobarea unor proiecte de acte legislative complexe sau în alte scopuri.

Conform Legii nr.1264 privind declararea și controlul veniturilor, al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, deci membrii Comisiei Naționale de Integritate, în 20 de zile de la învestire, depun declarațiile cu privire la venituri și proprietate și conflictul de interes, care sînt verificate de o Comisie specială creată din Parlament.

Deci atenției dumneavoastră se propune proiectul de Hotărîre pentru constituirea Comisiei speciale de control al declarațiilor cu privire la venituri și proprietate a președintelui și membrilor Comisiei Naționale de Integritate conform algoritmului: 3, 2, 1, 1.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Și eu vă mulțumesc.

Întrebări către autor?

Microfonul nr.2.

Domnule Artur Reșetnicov – Frațiunea PCRM:

Mulțumesc.

Domnule președinte al comisiei,

Acest proces de desemnare, selectare, activitatea acestei comisii speciale deja este discreditat.

Dar întrebarea mea constă în altceva. Ceea ce propuneți dumneavoastră ca să verifice această comisie. Comisia specială de control al declarațiilor va verifica inclusiv declarațiile deputaților, după cum noi cunoaștem din legislație. Și propunerea cu care veniți dumneavoastră, deputații urmează să verifice deja declarațiile de venit, proprietate, inclusiv poate și cheltuieli, ale Comisiei speciale.

Spuneți-mi, vă rog, nu există sau nu va exista, în caz de numire a acestei Comisii, un conflict de interese? Pentru că acei care verifică urmează să fie verificați de acei pe care-i verifică.

Domnul Victor Popa:

Am înțeles întrebarea dumneavoastră și vă răspund.

Orice combinație ați încerca dumneavoastră de a include într-o Comisie specială pe altcineva, din alte instituții, Legea nr.1264 prevede că verificările se fac la funcționarii cu înalte funcții de răspundere, pornind de la șeful statului, acei care sînt nominalizați în Legea cu privire la demnitățile publice și funcționarii de toate nivelele, pornind de la cele locale pînă la administrația publică centrală.

În acest fel, orice comisie pe care am constitui-o noi cu implicarea oricăror demnitari, funcționari, oricum ar cădea sub incidență că Comisia Națională de Integritate trebuie să-i verifice și pe ei.

Astfel, legiuitorul în Legea nr.1264 a stabilit că aceste declarații vor fi verificate de o Comisie parlamentară, constituită din toate fracțiunile parlamentare, inclusiv de opoziție, conform algoritmului reprezentării în Parlament. Și eu nu văd aici...

Domnule Artur Reșetnicov:

Nu, e clar. Atunci eu...

Domnul Victor Popa:

...o chestie ieșită din comun.

Domnule Artur Reșetnicov:

...eu trec la a doua întrebare, pentru că ceea ce am auzit este un paradox. Și nu cred...

Domnul Victor Popa:

Asta este...

Domnule Artur Reșetnicov:

...că vom întâlni în alt stat.

Domnul Victor Popa:

...înțelegerea dumneavoastră...

Domnule Artur Reșetnicov:

Este realitatea guvernării.

Domnul Victor Popa:

...a ceea ce v-am spus eu.

Domnule Artur Reșetnicov:

A doua întrebare.

Deci a fost constituită această Comisie specială cu scandal, cu plecări din această comisie, cu... de fapt este compromisă. Oricum este această Comisie specială.

Spuneți-mi, vă rog, la... în procesul de desemnare a membrilor Comisiei speciale, așa cum prevede legislația Republicii Moldova, candidații au fost supuși verificării speciale, inclusiv privitor la venituri, proprietăți, așa cum prevede Legea din 2008.

Domnul Victor Popa:

În întrebarea pe care ați pus-o dumneavoastră faceți confuzii, confundați. Comisie specială care nu a fost creată, pe care noi acum o creăm, și Comisia Națională...

Domnule Artur Reșetnicov:

Nu...

Domnul Victor Popa:

... de Integritate.

Domnule Artur Reșetnicov:

Comisia Națională de Integritate. Dumneavoastră n-ați înțeles despre ce eu vorbesc.

Domnul Victor Popa:

Păi, la Comisia Națională de Integritate, domnule deputat Reșetnicov, vă răspund: toate legile în vigoare care sînt acum prevăd că verificarea declarației cu privire la venituri, proprietate ș.a.m.d. se face după învestirea în funcție.

Domnule Artur Reșetnicov:

Nu, este Legea...

Domnul Victor Popa:

Deci Legea numărul...

Domnule Artur Reșetnicov:

...despre verificarea titularilor și candidaților...

Domnul Victor Popa:

Nu mai este. Explicați dumneavoastră.

Legea nr.180 cu privire la Comisia Națională de Integritate stabilește anumite criterii față de membrii Comisiei Naționale de Integritate și față de președinte. Comisia juridică, numiri și imunități, când a propus Parlamentului, ea a verificat conform Legii...

Domnule Artur Reșetnicov:

Asta e clar.

Domnul Victor Popa:

La toate criteriile.

Domnule Artur Reșetnicov:

Dar este Legea din 2008. Care nu a fost abrogată. Care stabilește că toți titularii și candidații la funcții de demnitate publică, înainte de desemnare sau numire, urmează să treacă o verificare specială, pe care o realizează inclusive... în special Serviciul de Informații și Securitate. Și acolo se conțin date inclusiv despre venituri și proprietăți.

Și eu să înțeleg, din răspunsul dumneavoastră, că membrii Comisiei Naționale de Integritate acum, recent nu au trecut verificarea specială, așa cum prevede legislația.

Mulțumesc.

Domnul Victor Popa:

Verificarea specială la SIS nu au trecut.

Doamna Liliana Palihovici:

Alte întrebări?

Domnul Victor Popa:

Iar cât privește declarațiile de venit și proprietate, vor fi supuse controlului de Comisia specială creată de Parlament.

Doamna Liliana Palihovici:

Alte întrebări nu sînt.

Domnule președinte,

Din partea comisiei?

Domnule Popa,

Ați prezentat și din partea comisiei? Și poziția comisiei?

Domnul Victor Popa:

Am spus. Comisia în...

Doamna Liliana Palihovici:

Da. Și poziția comisiei.

Domnul Victor Popa:

Inițiativa vine de la, de la noi, dar...

Doamna Liliana Palihovici:

Deci. Dar proiectul trebuie...

Domnul Victor Popa:

Acum fracțiunile parlamentare trebuie să înainteze candidați.

Doamna Liliana Palihovici:

Așa. Proiectul trebuie completat...

Domnul Victor Popa:

Exact.

Doamna Liliana Palihovici:

...cu propunerile fracțiunilor.

Domnul Victor Popa:

Exact. Noi am propus algoritmul: 3, 2, 1, 1.

Doamna Liliana Palihovici:

Întrebări la această formulă nu sînt. De aceea, voi ruga fracțiunile să prezinte candidații lor.

Cine-i primul?

Microfonul nr.4.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Fracțiunea Partidul Liberal Democrat propune în componența acestei comisii pe domnul deputat Aghache Angel și pe domnul deputat Apostolachi Iurie.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă mulțumesc.

Microfonul nr.5.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Deci Partidul Liberal îl deleghează pe domnul deputat Cojocaru Vadim.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă mulțumesc.

Microfonul nr.3.

Domnul Dumitru Diacov – Frațiunea PD:

Din partea Frațiunii PD – domnul Iurie Bolboceanu.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă mulțumesc.

Microfonul nr.3, în continuare.

Doamna Maria Postoico – Frațiunea PCRM:

Stimată doamnă Președinte al ședinței,

Trebuie să aducem la cunoștință că acest proiect a fost inclus în ordinea de zi în ajunul zilei de ieri. Frațiunile au avut loc marți, miercuri. Noi nu am avut posibilitate să discutăm acest proiect de Hotărîre.

De aceea, noi luăm o pauză pînă joia viitoare, ca să propunem și să înaintăm candidaturi în această comisie.

Doamna Liliana Palihovici:

Eu propun să votăm proiectul per ansamblu, iar la ședința următoare Frațiunea dumneavoastră va înainta propunerile pentru componența în această comisie.

Se acceptă?

Supun votului proiectul nr.2573, cu propunerile anunțate de către fracțiuni la microfoanele din sală. Cine este pentru rog să voteze. Cu majoritatea voturilor, proiectul a fost votat.

Vă mulțumesc.

Următorul proiect în ordinea de zi este proiectul de Hotărîre privind încetarea mandatului de membru al Comisiei Naționale de Integritate. Nr.2608.

Vă rog, domnule Popa.

De procedură.

Microfonul nr.2.

Domnul Sergiu Stati – Frațiunea PCRM:

Mulțumesc.

Frațiunea PCRM solicită ca această chestiune să fie scoasă de pe ordinea de zi, dat fiind faptul că nu este doamna aici, ca să fie întrebată despre cauzele înaintării cererii de părăsire a Comisiei de Integritate.

De aceea, o să insistăm anume la acest subiect. Deci ca să fie, să fie invitată doamna. Ca să prezinte ea singură cererea de plecare din componență.

Doamna Liliana Palihovici:

Am notat.

Domnul Sergiu Stati:

Rog să puneți la vot.

Doamna Liliana Palihovici:

Microfonul nr.5, de procedură?

Vă rog.

Microfonul nr.5.

Domnul Valeriu Munteanu:

Doamnă Președinte,

Solicităm să fie anulat votul pentru proiectul nr.1699.

Noi am clarificat acele mici inadvertențe care nu ne-au permis să votăm pozitiv pentru acest proiect. Propun să fie anulat votul și revotat acest proiect.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Am notat.

Vă rog, domnule Popa, continuați.

Domnul Victor Popa:

Da.

Stimați colegi,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat cererea de demisie din funcția de membru al Comisiei Naționale de Integritate a Cristinei Cojocaru, care a fost numită în funcție la propunerea unor asociații obștești.

Cererea de demisie a fost depusă potrivit punctului 16 litera a) din Regulamentul Comisiei Naționale de Integritate, aprobat prin Legea nr.180 din 19 decembrie 2011, cu privire la Comisia Națională de Integritate.

Comisia, în rezultatul examinării cererii de demisie, propune Parlamentului să ia act de demisia din funcția de membru al Comisiei Naționale de Integritate și să constate încetarea mandatului de membru al CNI.

Acum, cât privește propunerea făcută de la microfonul nr.2 sau nr.1, nu mai țin minte, privind prezența doamnei aici ca să dea explicații.

Deci eu vă dau citire cererii: ”În conformitate cu prevederile punctului 16 litera a) din Regulamentul Comisiei Naționale de Integritate, aprobat prin Legea nr.180, rog să se ia act de demisia mea în calitate de membru al Comisiei Naționale de Integritate în care am fost numit prin Hotărârea Parlamentului nr.145.

Nu mai am convingerea fermă că organul în care am fost numită a fost constituit în mod legal.

Mai mult de atât, cred că la moment Comisia Națională de Integritate nu are legitimitate în fața cetățenilor și că nu-și poate îndeplini mandatul peotriva așteptărilor societății.” Asta-i tot.

Noi am invitat-o pe doamna Cristina Cojocaru la ședința Comisiei juridice, numiri și imunități în care ea, din motive că este ocupată în altă parte, a insistat ca noi să examinăm în absența ei.

Din aceste considerente, cred că nu este necesară prezența ei aici, deoarece în afară de cererea care este scrisă și care a depus-o oficial, ea a făcut și declarații publice și în presă, și la televiziune despre ce a determinat-o pe ea să depună cererea de demisie. Atît.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Și eu vă mulțumesc, domnule Popa.

Nu am supus votului, deoarece dumneavoastră, Frațiunea dumneavoastră ați avut posibilitatea să solicitați excluderea proiectului la începutul ședinței, atunci cînd s-a aprobat ordinea de zi.

În continuare, microfonul nr.2.

Domnul Sergiu Stati:

Mulțumesc.

Doamnă Președinte al ședinței,

Deci noi n-am solicitat la deschiderea ședinței de astăzi a Parlamentului din simplul motiv că eram convinși că doamna, între timp, va fi prezentă aici în sală, pentru a avea posibilitate să răspundă la întrebări. Mai ales că...

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule deputat...

Domnul Sergiu Stati:

Stați puțin.

Doamna Liliana Palihovici:

Noi nu putem aduce pe nimeni cu forța. Doamna a fost invitată. Domnul președinte...

Domnul Sergiu Stati:

Atunci trebuie de... trebuie să fie...

Doamna Liliana Palihovici:

...al comisiei...

Domnul Sergiu Stati:

...trebuie...

Doamna Liliana Palihovici:

...a prezentat cererea.

Domnul Sergiu Stati:

...să fie amînată dezbaterea acestui subiect. Deci eu vreau doar o clipă, ca să dau citire încă odată unei singure propoziții la cererea care a fost, de fapt,

sonorizată deja de către domnul Popa: ”Nu mai am convingerea fermă că organul în care am fost numită a fost constituit în mod legal.

Și eu cred că noi, ca legiuitori, ca parlamentari, am avea chiar curiozitatea ca să vedem, ca s-o aducem, adică s-o invităm pe doamna respectivă să vină în Parlament, pentru ca să putem întreba în ce constă, în opinia ei, ilegalitatea acestui organ și urmează, probabil, să avem și curiozitatea ca, după aceasta, să corectăm niște lucruri.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule deputat,

Eu am înțeles poziția dumneavoastră. Vreau să vă zic un lucru: cererea doamnei, scrisă benevol, a fost citită astăzi în fața Parlamentului. Doamna a refuzat să se prezinte. Nu putem face altceva nimic decît să luăm act de această cerere.

Voce din sală:

Corect.

Doamna Liliana Palihovici:

Microfonul nr.4.

Domnul Nicolae Olaru:

După vot.

Doamna Liliana Palihovici:

A, după vot. Alte întrebări nu sînt. Vă rog să luați loc.

Supun votului proiectul nr.2608. Cine este pentru rog să voteze. Mulțumesc.

Cu majoritatea voturilor, proiectul a fost votat.

Microfonul nr.4.

De procedură?

Domnul Nicolae Olaru:

O declarație.

Doamna Liliana Palihovici:

Declarațiile nu se fac de la microfoane. Înregistrați-vă.

De procedură?

Microfonul nr.4.

Domnul Nicolae Olaru:

Trebuie să vorbesc, nu pot.

Doamnă Președinte al ședinței...

Noi...

Doamna Liliana Palihovici:

A trebuit.

Domnul Nicolae Olaru:

...asistăm, în ultimul timp, la niște procese, pe care nu le înțelegem, în Parlamentul Republicii Moldova. Nu le înțeleg eu și nu le înțeleg colegii mei. Noi am adoptat ordinea de zi și de ceea ce s-a întâmplat astăzi în Parlament, de nevoțarea proiectului de Lege nr.1699, este de vină domnul Președinte al Parlamentului Lupu. Și vă spun de ce: pentru că, mai mult de un an de zile, de atunci de când a venit dumnealui în fruntea Parlamentului, în ordinea de zi, după ce este adoptată, problemele discutate se schimbă după cum îi place dumnealui.

Dacă astăzi, după ordinea de zi, se discuta nr.1699, nr.2373, noi nu ajungeam la ceea ce am ajuns.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule deputat...

Domnul Nicolae Olaru:

Eu știu că nu-i place cuiva ceea ce am spus, dar trebuie s-o spun, pentru că acesta este adevărul.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule deputat,

Am luat act.

Stimați colegi,

Nu am declarat ședința închisă. A fost înaintată propunerea Frațiunii Partidului Liberal. Eu sînt obligată să o supun votului.

Microfonul nr.3, de procedură. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Eduard Mușuc:

Da, doamnă Președinte...

Doamna Liliana Palihovici:

Da.

Domnul Eduard Mușuc:

Dar vă rog frumos să verificați dacă tranzacția s-a efectuat.

Doamna Liliana Palihovici:

Eu nu înțeleg despre ce tranzacție vorbiți dumneavoastră.

Domnul Eduard Mușuc:

Slavă Domnului!

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați deputați...

Microfonul nr.3, de procedură.

Domnul Grigore Petrenco – Frațiunea PCRM:

Doamnă Președinte al ședinței,
Eu propun să nu încălcăm Regulamentul.

Doamna Liliana Palihovici:

Nu voi...

Domnul Grigore Petrenco:

Deci a fost...

Doamna Liliana Palihovici:

...încălca Regulamentul.

Domnul Grigore Petrenco:

Eu vă rog să mă ascultați pînă la capăt.

Doamna Liliana Palihovici:

Da.

Domnul Grigore Petrenco:

A fost procedura de vot, proiectul s-a discutat. Deci au fost expuse opinii diferite, deci s-a votat. Care-i problema? De ce noi ne întoarcem iarăși la procedura de vot?

Noi nu participăm în asemenea... deci nu vrem să încălcăm Regulamentul Parlamentului. Parlamentul deja s-a expus prin vot asupra acestui proiect.

Frațiunea PCRM părăsește ședința.

Vă rog să numărați cîți deputați rămîn în sală, înainte de procedura de vot.

Doamna Liliana Palihovici:

Neapărat, domnule Petrenco, voi face.

Stimați deputați,

Vă rog să vă ocupați locurile în sală, iar numărătorii vreau să-mi anunțe prezența pe fiecare sector. Prezența pe fiecare sector, numărătorii, vă rog.
(*Rumoare în sală.*)

Nu-s numărătorii. Din sectoare nominalizați alți numărători. (*Rumoare în sală.*)

Sectorul nr.3, anunțați cîți sînt prezenți pe sector.

Microfonul nr.5.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.3 – 28.

Doamna Liliana Palihovici:

– 28.

Sectorul nr.2?

Sectorul nr.2, anunțați la microfon, vă rog.

N u m ă r ă t o r i i:

– 13.

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,

Nu avem numărul suficient de voturi.

Declar ședința închisă.

Următoarea ședință – joia viitoare.

Ședința s-a încheiat la ora 12.47.

*Stenograma a fost pregătită spre publicare
în Direcția generală documentare parlamentară
a Secretariatului Parlamentului.*